

BASF

The Chemical Company

Seme rađa profit21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
www.limagrain.rs

Limagrain d.o.o.

hrana produkt

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033**SREMSKA**

Godina II • Broj 9 • 8. februar 2013. • cena 40 dinara

**сремске
НОВИНЕ**

POLJOPRIVREDA

U SRBIJI 631.122 GAZDINSTVA

Foto: S. Lapčević

Republički zavod za statistiku je, uz pomoć Evropske unije, u periodu od 1. oktobra do 15. decembra 2012. godine sproveo popis poljoprivrede. Ovo je prvi samostalni popis poljoprivrede na teritoriji Republike Srbije u poslednjih 50 godina.

Prema prvim rezultatima, na teritoriji Republike Srbije ima ukupno 631.122 poljoprivredna gazdinstva i to: 628.555 porodičnih

poljoprivrednih gazdinstava i 2.567 gazdinstava pravnih lica i preduzetnika.

Poljoprivredna gazdinstva koriste ili obrađuju 3.355.859 hektara poljoprivrednog zemljišta i gaje: 908.990 goveda, 3.403.288 svinja, 1.729.278 ovaca, 235.576 koza, 26.627.308 živine i 673.651 pčelinje društvo.

Gazdinstva poseduju 408.734 dvoosovinska traktora.

U OVOM BROJU

Dušan Tadić, predsednik Skupštine Zadružnog saveza Vojvodine:

Zadugarstvo – šansa Srbije

Strana 4.

Sremska Mitrovica dobija Agenciju za ruralni razvoj:

Put napretka ruralne oblasti

Strana 6.

U rumskoj poljoprivredi:

„Knjiga polja – korak ka Evropi“

Strana 7.

47. SAVETOVANJE AGRONOMA SRBIJE

Oslonac na domaću nauku i struku

U Kongresnom centru "Srbija" na Zlatiboru, održavaju se 47. Savetovanje agronoma Srbije i 39. Simpozijum poljoprivredna tehnika čiji je organizator Institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad. Ove skupove otvorio je Danilo Golubović, državni sekretar za poljoprivredu u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Uz učesnike više od 1.200 poljoprivrednika i naučnih radnika, svakodnevno se održava veliki broj stručnih predavanja i diskusija.

Poljoprivredni proizvođači i ljudi iz agrobiznisa mogu iz prve ruke da čuju šta je to novo i koje sorte i hibride predlaže novosadski Institut za ratarstvo i povrtarstvo iz svog sortimenta za predstojeću ratarsku i povrtarsku proizvodnju, kao i da dobiju neophodne informacije u oblasti agrotehnike.

Strane 2-3.

SMS MALI OGLASI 064/1629-737

produktna berza ad novi sad

Od 28.1. do 1.2. 2013.

- Pad cena žitarica
- Pad cene soje
- Kretanje cena na svetskim berzama

"Produktna berza" AD, Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5
Tel: 021/442-935, fax: 021/442-931, 443-457, 442-932
E-mail: nsberza@eunet.rs, www.proberza.co.rs

Podići poljoprivrednu proizvodnju na viši nivo

U Kongresnom centru "Srbija" na Zlatiboru, 4. februara, 47. Savetovanje agronoma Srbije i 39. Simpozijum poljoprivredna tehnika čiji je organizator Institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad, otvorio je Danilo Golubović, državni sekretar za poljoprivredu u Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Ovim naučno-stručnim skupovima učestvovalo je više od 1.200 poljoprivrednika i naučnih radnika.

Institut izvozi znanje, što je u današnje vreme najvrednija roba a ministarstvo će podržavati i favorizovati domaću pamet i domaće znanje. Upravo ta pamet i to znanje treba da daju doprinos u pravljenju nacionalne strategije u poljoprivredi. U pravljenju pomenute strategije, Institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad imaće značajnu ulogu. Ta strategija će biti pisana u saradnji sa stranim ekspertima i u saradnji sa svim institucijama bitnim u ovoj zemlji u oblasti poljoprivrede. Očekujemo da u septembru strategija bude gotova. Takođe, donećemo izmene Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Definitivno se pokazalo da ovaj zakon koji je sada na snazi ima određene probleme u primeni. Pored toga, prilagođavamo Zakon o bezbednosti hrane i prateće zakone iz oblasti veterine i fitosanitarne oblasti sa EU. Ti zakoni su bitni zbog nacionalne laboratorije pre svega u oblasti selekcijskih radova u laboratoriji za mleko, a očekujemo da će u septembru da proradi i laboratorija za ispitivanje semena. Takođe, naš plan je da Upravu za agrarna plaćanja preselimo iz Šapca u Beograd - rekao je Golubović.

Govoreći o ugovoru sa "Al Dahra" Golubović je rekao:

- To je jedna multinacionalna svetska kompanija a ulaganja koja planiraju su 300 miliona evra. Ono što je bitno za naše poljoprivrednike je da "Al Dahra" planira da otvori pet fabrika gde će njihovi glavni saradnici biti upravo naši farmeri.

Učesnici Savetovanja

Oni su ozbiljni proizvođači lucerke i izvoze u zemlje u koje mi do sada nismo skoro ništa izvozili. Tako će

pored izvoznog suficita da se poveća i broj zemalja u koje će Srbija da izvozi svoje proizvode iz agrara, a to je pre svega Japan. Vi znate koliko je Rusija spremna da spusti cene proizvoda da bi se probila na Daleki Istok, a mi ćemo imati direktan prolaz na tržište Japana, Kine, Koreje i Afrike. Oni, pre svega, proizvode lucerku i baliraju u kocku zbog transporta ili u peletima koji se obogaćuju sa drugim proteinskim dodacima. Njihovi glavni saradnici u pomenutim fabrikama će biti naši farmeri, sa njima će organizovati proizvodnju i od njih će otkupljivati tu robu. To je naravno velika šansa i za naš Institut za ratarstvo u Novom Sadu koji proizvodi seme lucerke da u pregovorima značajno poveća proizvodnju ove semenske robe. Pored toga njihov plan je da revitalizuju luku Pančevo i cilj je da luka Pančevo postane faktički glavna regionalna luka za koju će se otimati prekomorske luke u Konstanci, Rijeci i u Baru, a ako se napravi dogovor

spremni da ulože i u revitalizaciju pruge Beograd-Bar. Pored toga tu su sistemi za navodnjavanje i niz drugih investicija. Vrlo brzo će se osetiti pozitivni efekti ove investi-

Danilo Golubović

cije u srpskoj poljoprivredi. Inače, Ministarstvo poljoprivrede je uradilo puno u prethodnom periodu. Pre svega uspeali smo da isplatimo 96 procenata svih subvencija, a uspeali smo da ono što je bilo planirano za 2015. godinu uradimo u 2012. godini a to je da dobijemo budžet za poljoprivredu u visini od 480 miliona evra što je 4,5 odsto od ukupnog budžeta Republike Srbije - rekao je Golubović.

Sa Institutom unaprediti kvalitet obrazovanja

Kako struke i nauke nema bez prethodno stečenog znanja, ovom

"Sremska poljoprivreda" na Zlatiboru

Predavanje prof. dr. Miroslava Maleševića

SREMSKA
POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • **DIREKTOR:** Dragan Đorđević

• **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Živan Negovanović • **UREDNIK IZDANJA:** Dragan Čosić
• **DIREKTOR MARKETINGA:** Zlatko Zrilić • **TEHNIČKI UREDNIK:** Marko Zrilić • **REDAKCIJA:** Svetlana Đaković, Katica Kuzmanović, Zorica Garašanin-Stefanović, Dušan Poznanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Milan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • **MARKETING:** 064/16-29-737
• **ŠTAMPARIJA:** DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • **E-mail:** poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

MIROSLAV MALEŠEVIĆ:

Poljoprivreda je naša realnost

Novinarima brojnih radio-televizijskih i izdavačkih kuća, prof. dr. Miroslav Malešević, direktor NS Instituta posvetio je nesebičnu pažnju i vreme.

- Želeo bih medijima da poručim da nas pratite u svim događanjima u ovoj godini. Prvi događaj je deklaracija "Dunav soja" čiji će se skup održati 22. februara u Novom Sadu u Institutu. Što se nas tiče mi ćemo svaki put za sve što smatramo da je značajno i što je novo dalje prenositi. Spremni smo na svaki poziv jer je Institut povećao sredstva za marketing u ovoj godini tako da ćemo sa svim medijima održati saradnju.

Vaša poruka poljoprivrednicima na Savetovanju je da ćete i ove godine biti uz njih?

- Mi postojimo za njih i radimo za njih i bez poljoprivrednika naš rad ne bi imao smisla, tako da je to i osnovna poruka, jer im želimo da i u ovoj godini ostvare maksimalnu moguću proizvodnju u svim oblastima i da imaju dobar finansijski efekat te proizvodnje. Cela država će imati od toga koristi zbog toga što ćemo konačno tu poljoprivrednu proizvodnju stabilizovati i dići na jedan viši nivo. Naša želja je da ekstrahujemo 2012. godinu koja je bila ekstremno sušna na globalnom nivou. Smatramo da imamo veoma povoljne uslove da relativno brzo i lako bez dodatnih ulaganja podignemo nacionalne prinose

Prof. dr. Miroslav Malešević

kod osnovnih ratarskih kultura. Samo tim postupkom, da primenimo dosledno sve ono što nauka i struka danas znaju, mi ćemo sigurno povećati i prinose kukuruza, i pšenice, i soje, i suncokreta, odnosno svih ratarskih kultura, a dalje povećanje će slediti kroz intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Tu ne smemo zaboraviti naravno i stočarsku proizvodnju, jer pričati o navodnjavanju a bez organske materije i stočarstva je pomalo prazna priča.

Imam osećaj da će ova godina ipak doneti neki preokret, da li to zbog te strategije koju čekamo i koja je najavljena i koja je zaista počela da se radi, ili zbog dosada-

šnjih doprinosa Ministra za poljoprivredu i mera koje su najavljene, ali mi se čini da će ovo biti godina koja će biti okrenuta poljoprivredi. Možda zato što su sada konačno i mnogi članovi Vlade uvideli da je poljoprivreda ne naša šansa, već realnost, i da treba da se bavimo proizvodnjom hrane i da taj potencijal iskoristimo.

Kakav će biti ovogodišnji nastup NS Instituta na Novosadskom sajmu.

- Mi smo tradicionalni izlagači na poljoprivrednom sajmu, jer je to poseban oblik marketinga za nas. Ove godine se spremamo za jubilarni sajam tako što ćemo tamo pojačati naše aktivnosti. Napravićemo program koji će biti drugačiji u odnosu na prethodne. Smatram da je sajam mesto gde se mogu obaviti poslovi i Institut vrlo rado poziva na sajam svoje poslovne partnere iz inostranstva. I ove godine smo takođe pozvali neke od njih, pre svega iz Irana, koji je jedno potencijalno i izuzetno značajno tržište. Pozivamo i druge da budu gosti u to vreme jer Novosadski sajam ima jednu od najznačajnijih manifestacija za poljoprivredu u Evropi. Želim da se sajmu vrati i podigne rejting, a mi ćemo dati svoj skroman doprinos - rekao je u izjavi za medije direktor Instituta prof. dr. Miroslav Malešević.

REČ POLJOPRIVREDNIKA:

Sto posto NS sortiment

Pavle Nenadović u prošlogodišnjoj žetvi

Na Savetovanju u danu koji je posvećen proizvođačima strnih žita svoju prezentaciju imao je i Pavle Nenadović, poljoprivrednik iz Vognja, koji je prošle godine ostvario rekordne prinose u proizvodnji pšenice na nivou Srbije, upravo sa NS sortama.

Šta za Vas znači poziv od strane Instituta da učesnicima skupa iznesete svoje rezultate i iskustva sa NS sortama strnih žita u Sremu?

- S obzirom na dobre prinose i dobru agrotehniku čast mi je da imam priliku da iznesem pred svim profesorima i naučnim radnicima svoju prezentaciju o mojoj proizvodnji pšenice 2011/2012. godine, odnosno kako sam ja to radio i ostvario dobre rezultate.

Šta presudno utiče na ostvarenje rekordnih prinosa?

- Po meni, na prvom mestu je maksimalna rešenost da se proizvede što više po jedinici površine. Sklopljene su kockice i nijedna agrotehnička mera nije izostala, svaka je urađena maksimalno. Kada se zaokruži ciklus - prinose sorte, dobra mehanizacija, dobro đubrenje, dobra zaštita i odlična žetva, onda naravno da prinos mora da bude ekstra. U teškoj 2012. godini, kakvu ne pamte ni najstariji ljudi, jedina svetla tačka je bila proizvodnja pšenice. Na jednoj parceli od 25 hektara

ostvario sam svoj dugogodišnji cilj, a to je prinos od preko 5 tona po jutru, što je skoro 9 tona po hektaru. I to u tako teškoj godini, ali je parcela od prvog dana izgledala prelepo.

Koliko ste jesenas posejali pšenice, koje sorte, kakva je primenjena agrotehnika i kakav bilans očekujete?

- Jesenas sam posejao 300 jutara pšenice, a sve sorte su 100% novosadski sortiment: Simonida i Zvezdana. Ove godine sam dao blagu prednost Zvezdani. Ta sorta mi se sviđa zato što je otporna na poleganje jer idem sa maksimalnim nivoom azota. Analizu zemljišta radim na osnovnu plodnost a fosfor i kalijum nisam koristio već 3-4 godine zato što je njihov nivo izrazito visok. Idem sa viškom azota zato što sam radio sa regulatorom rasta. Simonida je ta kojoj ne smeta visok nivo azota pa pola azota dajem pre setve, a drugu polovinu u prihrani. To sam već probao 2008. godine u saradnji sa profesorom Maleševićem.

Šta je cilj takve primene azota?

- Cilj svega toga je da se spusti azot u dublje slojeve zemljišta, da ne ostane u sloju od 0 do 30 cm već ako je moguće da ide kroz u dubinu od 60 do 90 cm, jer u prvoj godini koren beži za azotom - rekao je u izjavi za "Sremsku poljoprivredu" Pavle Nenadović.

Poljoprivredni proizvođači i ljudi iz agrobiznisa ovom prilikom mogli su iz prve ruke da čuju šta je to novo i koje sorte i hibride predlaže Institut iz svog sortimenta za predstojeću ratarsku i povrtarsku proizvodnju, kao i da dobiju neophodne informacije u oblasti agrotehnike. Takođe, bilo je interesantnih pre-

davanja o genetički modifikovanim organizmima i aflatoksinima u žitaricama i proizvodima na bazi žitarica, kao i o organskoj proizvodnji i održivom ruralnom razvoju.

Naravno, i na ovom savetovanju Instituta za ratarstvo i povrtarstvo predstavili su se brojni partneri i sponzori.

D. Čosić

Prof. dr. Milan Popović

eminentnom skupu obratio se prof. dr. Milan Popović, dekan Poljoprivrednog fakulteta iz Novog Sada.

- Sudeći po pripremljenom programu cenim kao i uvek da sada da ćete biti u prilici na nešto se podsetiti, nešto obnoviti, a svakako nešto novo čuti i naučiti, saznati gde su stremljenja savremenog agrara u našem okruženju, u Evropi, a gde smo to mi. Posebnu dimenziju ovo savetovanje ima i u druženju,

razmeni iskustava, boljih poslovnih kontakata pa i novih poznanstava pred novim izazovima i iščekivanjima ove agronomске godine. Želim da ohrabrim sve koji se bave biljnom proizvodnjom i agrotehnikom da će im i Institut i Fakultet kao dve krovne institucije u oblasti poljoprivrede, pre svega u Vojvodini, uvek biti širom otvoreni za svaku dobru ideju, savet ili preporuku - naglasio je profesor Popović.

U pozdravnom govoru priliku da se obrate i iznesu svoja mišljenja, zapažanja i probleme u ovom aktuelnom momentu koji se odnosi na poljoprivrednu proizvodnju imali su Voja Malešev, ispred poljoprivrednih proizvođača iz "Kluba sto P plus", kao i Sanja Bugarski, predsednica Centralne asocijacije proizvođača mleka Vojvodine.

75 godina u službi poljoprivrede

Prvo predavanje na savetovanju imao je direktor Instituta, prof. dr. Miroslav Malešević, koji je povodom 75-godišnjice Instituta govorio o rezultatima koje je od osnivanja postigla ta naučna institucija. - Neko je još 1938. godine shvatio

da bez nauke nema napretka pa je osnovana eksperimentalna stanica u kojoj je bilo zaposleno 18 ljudi. Od takve eksperimentalne poljoprivredne stanice izrastao je pravi naučni gigant koji je iz svojih redova iznedrio veliki broj akademika, profesora, doktora i drugih naučnih radnika. Na Institutu za ratarstvo i povrtarstvo, od njegovog osnivanja je proizvedeno 1.056 sorti različitih biljnih vrsta, a samo u periodu od 2001. do 2012. proizvedeno je više od 480 sorti. Imamo 560 sorti koje su proizvedene na našem Institutu a koje su priznate u inostranstvu i tamo se gaje i daju izvanredne rezultate - istakao je Malešević naglasivši da se nikada nije desilo da Institut u inostranstvo pošalje neku svoju sortu, a da ona tamo ne uspe.

Više od hiljadu učesnika

Na 47. Savetovanju agronoma Srbije i 39. Simpozijumu poljoprivredna tehnika učestvovalo je više od 1.200 poljoprivrednika i naučnih radnika. Savetovanje traje do 9. februara, a svakodnevno se održava veliki broj stručnih predavanja i diskusija.

BEOGRAD • SKUPŠTINA SRBIJE USVOJILA ZAKON PODSTICAJIMA POLJOPRIVREDI

Garantovane minimalne subvencije

Skupština Srbije usvojila je Zakon o podsticajima u poljoprivrednoj industriji i ruralnom razvoju, kojim su garantovani minimalni iznosi podsticaja za poljoprivredne proizvođače za svaku godinu, koje vlada neće moći da umanji.

- Vlada će svake godine posle usvajanja budžeta donositi maksimalne iznose podsticaja za poljoprivrednu proizvodnju, objasnio je ministar poljoprivrede Goran Knežević tokom navelne debate o tom zakonu.

Usvojenim zakonom podsticaji su predviđeni jednako i za one koji su vlasnici i za one koji su zakupci, svako ko želi da se bavi poljoprivredom

može na zakonom propisani način da dobije podsticaje bez obzira na pravni i vlasnički status.

Propisano je i da se osnovni podsticaji ostvaruju po površini biljne proizvodnje i to u minimalnom iznosu od 6.000 dinara po hektaru, a pravo na korišćenje tog podsticaja ima pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice pod uslovom da je upisan u Registar.

Pravo na korišćenje podsticaja u stočarstvu takođe ima pravno lice, preduzetnik i fizičko lice koje je upisano u Registar i koje je prijavilo broj i vrstu životinja i izvršilo obeležavanja grla.

Nova zakonska rešenja daju mogućnost da se premije za mleko uvećava-

ju za proizvođače koji proizvode mleko ekstra klase, budući da 35 odsto mleka koje se proizvodi u Srbiji je ekstra klase i odgovara EU standardima.

Propisano je i da se premije za kravlje, ovčije i kozje mleko isplaćuju kvartalno, a da bi neko ostvario premiju na kravlje mleko potrebno je da preda najmanje 3.000 litara tog mleka po kvartalu, odnosno 1.500 ukoliko se ono proizvodi na područjima sa otežanim uslovima poljoprivredne proizvodnje, dok je opozicija tražila da se to ograničenje ukine ili smanji, ocenjujući da će to dovesti do smanjenja stočnog fonda i destimulacije proizvodnje mleka.

Minimalni iznos premije za mleko je sedam dinara po litru.

Takođe, usvojenim zakonom agrarna politika i politika ruralnog razvoja postaje jedinstvena za čitavu teritoriju, ali omogućuje pokrajini i lokalnim samoupravama da utvrđuju sopstvene mere podrške, kroz plaćanje premija osiguranja, regrese za reproduktivnog materijala, kreditnu politiku.

Cilj zakona je stvaranje predvidljivog ambijenta za poljoprivrednu proizvodnju, lakše planiranje srednjoročnih i dugoročnih investicija, konkurentnost, bolje planiranje budžetskih sredstava i usaglašenost sa propisima EU budući da je do sada, kako je uka-

zao ministar Knežević, postojala "šuma propisa" u kojoj se nisu snalazili ni stručnjaci ni pravnici a kamoli poljoprivrednici.

Na taj način, kako veruje predlagatelj zakona Vlada Srbije, svakom poljoprivrednom proizvođaču biće lakše da proceni da li se isplati takva poljoprivredna proizvodnja.

- Takođe, novim zakonskim rešenjima, kako je rekao Knežević, umanjuje se mogućnost da se na vladu vrši pritisak prema željama pojedinaca i grupa, budući da je vlada znala, kako je naveo, da podlegne pritiscima.

S. P.

Zadruugarstvo - razvojna šansa Srbije

- Moramo imati jasno definisan pristup za mala gazdinstva, drugi pristup za srednja gazdinstva, a sasvim drugačiji pristup za velika gazdinstva koja mogu da se legitimišu na tržištu, ali nisu ni ona sama sebi dovoljna ako žele ozbiljnije da nastupe na ino-tržištima, jer se na takvim tržištima moramo agregirati upravo preko zadružnih asocijacija i organizacija da bismo bili prepoznati kao ozbiljni partneri" - kaže Dušan Tadić

Udruživanje poljoprivrednih proizvođača u zadružni oblik poslovanja ponovo dobija na aktuelnosti zbog globalne ekonomske krize. Racionalno poslovanje u oblasti poljoprivredne proizvodnje podrazumeva smanjenje troškova i povećanje prinosa, a to se može postići samo udruživanjem.

Zato smo o perspektivama zadruugarstva razgovarali sa Dušanom Tadićem, direktorom ZZ "Kuzmin" i predsednikom Skupštine Zadružnog saveza Vojvodine.

Kakvi su planovi i perspektiva u ZZ "Kuzmin"?

Zadruga "Kuzmin" u narednom periodu ide na prestrukturisanje određenih ratarskih kultura, zbog klimatskih promena. Idemo na smanjenje površina pod šećernom repom. Repa će se gajiti u Kuzminu na minimalnim površinama. Ali smanjićemo delimično i površine pod kukuruzom. Bićemo okrenuti proizvodnji stočnog sirka i uljanim kulturama. Stočni sirak uvodimo zbog problema sa dijabrotikom, insektom koji pravi velike štete u kukuruzu. Takođe, kukuruz ne može da izdrži temperature od 40°C i visoku osušanost. Kod stočnog sirka nema takvih problema a on je adekvatna zamena kukuruzu, pre svega u nutritivnom pogledu, prinosu, po procentu proteina. Po nekim drugim svojstvima je čak i kvalitetniji od kukuruza. Zato ćemo ove godine zasejati sirak ogleđeno na površinu od oko 100 hektara, prvo da vidimo kakve ćemo finansijske efekte ostvariti, ali i da bi stekli određene navike u toj proizvodnji kako bi u narednim godinama mogli da proširimo to proizvodnju, zato što je to kultura koja stiže puno ranije u jesenjem periodu. Istovremeno zelena masa koja ostane posle skidanja zrna je izuzetno kvalitetna i kompletna stabiljka se koristi u govedarskoj ishrani. Dakle, sve ono iznad zemlje će se iskoristiti u hrani, čime ćemo dobiti bolje efekte. To je značajno zato što su Kuzminci dobri stočari i treba im mnogo hrane i za silažu, kao i zrno.

Što se tiče uljanih kultura povećaćemo površine pod sojom jer je soja prošle godine pokazala dobre rezultate bez obzira na klimatske promene. Istovremeno ćemo vratiti i suncokret na naše njive, jer u zadnjih 15 godina nismo imali suncokret u našim atarima. Mislimo da će on ostvariti dobre rezultate. Novi hibridi novosadskog Instituta su se pokazali jako dobri, nismo dugo godina imali na našim poljima probleme sa bolestima i zato smo

uvereni da ćemo ostvariti dobre rezultate - kaže Dušan Tadić.

Kako gledate na potpisivanje međudržavnog ugovora sa UAE?

- Možemo da kažemo da tu ima nekoliko efekata, ako je to tako kako je to do sada prezentovano. Pre svega moći ćemo imaćemo još jednog partnera koji će biti naš kupac. Novi kupac na ovom tržištu je dobrodošao jer znamo da se Vojvodina razvijala u periodu kada je bila naslonjena na bivše jugoslovensko tržište i kada je pored jugoslovenskog tržišta značajne svoje proizvodne kapacitete upošljavala za mnoge zemlje sveta. Znamo da je meso išlo za Ameriku, da su značajni mesni kapaciteti radili za dobar deo zemalja Evrope što je moglo da podigne kapacitete u Vojvodini a građani su u tom periodu, od pre 20-30 godina, osetili određene benefite.

Ako ovaj novi kupac ponovo bude prisutan na takav jedan način, što znači da ako podignemo one prehrambene kapacitete koji su danas devastirani, a istovremeno poljoprivredni proizvođači dobiju dugoročne kreditne linije sa stabilnim niskim kamatnim zaduženjima i uz čvrste ugovore gde će se određeni parametri znati šta to naš proizvođač može da očekuje na jednom desetogodišnjem ili petnaestogodišnjem nivou, onda je i naš proizvođač spreman da svoj višak kapitala uloži u određenu proizvodnju, što znači povećanje benefita.

U čemu je suština?

- Pre svega, prvi benefit za naše proizvođače je taj što će imati sigurni proizvodni resurs, što će imati sigurnog kupca, a u tom prometu država će videti i svoj interes jer će preko poreskih davanja imati veće prihode čime će se stvarati stabilniji uslovi poslovanja na našem tržištu.

Šta je to što je u novoj strategiji poljoprivrede dobro i kako da se vrati stari zadrugarski sistem, šta je to što je neophodno i šta time dobijaju poljoprivredni proizvođači?

- Radim od kada je bio na snazi takozvani "Zeleni plan". Kada malo analiziramo koliko je sredstava i pod kojim uslovima u to vreme povučeno i šta je od tih kapaciteta izgrađeno videćemo da posle tog perioda nikada više nisu značajnija sredstva uložena u ruralni razvoj. To znači da su male sredine i mali proizvođači mogli da izrade ozbiljnije kapacitete, pre svega u stočarstvu, da razviju te oblike proizvodnje, i mogli smo da imamo odr-

Dušan Tadić

živa poljoprivredna gazdinstva. Danas vidimo da su mnogi prostori, pre svega u centralnom delu Srbije napušteni, što je tragedija. Imamo već preko 500.000 hektara površina koje su neobrađene. Stočarstvo je urušeno, imamo izuzetno mali broj grla po hektaru u proizvodnji, tako da je naša poljoprivreda u nekim delovima države nerazvijena.

Ima li sličnih ideja poput nekadašnjeg "Zelenog plana"?

- Mi predlažemo da se ponovo vratimo modelu "Zelenog plana", jer je taj plan bio realizovan preko zadrugarskog sektora. Zašto to predlažemo? Zato što zadrugarski sektor ima najbolju infrastrukturu, jer su zadruge prisutne u najvećem broju sela. To je jedna privredna mreža koja je najadekvatniji i najprimereniji oblik u ekonomskom smislu za povezivanje i pravno legitimisanje malih proizvođača na ozbiljnom tržištu. Mislim da i plasman bankarskih sredstava preko zadrugarskog sektora može biti najefikasniji jer će se najlakše efektuirati, a u smislu garancija zadruge mogu biti garant za plasman kapitala prema finansijskom sektoru što olakšava papirološku tehnologiju, zbog kojih proizvođači često odustaju od ulaganja. Mislim da mi zadrugari u organizaciono-tehničkom i informacionom sistemu s kojim trenutno raspolazemo, uz određena ulaganja tamo gde je to neophodno, možemo adekvatno

da odgovorimo savremenim izazovima i novim tehnološkim rešenjima u poljoprivrednoj proizvodnji. Takođe, mi moramo imati jasno definisan pristup za mala gazdinstva, drugi pristup za srednja gazdinstva, a sasvim drugačiji pristup za velika gazdinstva koja i mogu da se legitimišu na tržištu, ali nisu ni ona sama sebi dovoljna ako žele ozbiljnije da nastupe na ino-tržištima, jer se na takvim tržištima moramo agregirati upravo preko zadružnih asocijacija i organizacija da bismo bili prepoznati kao ozbiljni partneri.

Kako vratiti mlade na selo i eventualno podržati one koji bi iz gradova da se nastane u selima?

- Ekonomija je jedan koncept koji praktično vuče napred ili nazad. U nekim stabilnim ekonomskim uslovima u poljoprivredi, a to znači kada bi mladi porodični par dobio jedan ugovor na 10 godina da može da povuče relativno povoljnu kreditnu liniju i kada bi dobio neko zemljište na korišćenje ili u zakup, a istovremeno da ima ugovor o kupovini proizvoda koje može da proizvede na toj površini, i kada bi dobio stručnu sigurnost kroz stručni nadzor, onda bi takve porodice sigurno razmislile o životu i radu u malim sredinama, skupile snagu i razvile se. Mislim da bi im taj život bio daleko mirniji i sigurniji i daleko bolje bi obezbeđivali prosperitet razvoja svoje porodice, u poređenju sa jednom nesigurnošću u gradu gde je sve skupo i neizvesno.

Kakvi su planovi i koje su ključne aktivnosti Zadružnog saveza Vojvodine?

- Zadružni savez Vojvodine je upravo prošle godine pokrenuo akciju za formiranje zadruga u onim selima gde one ne postoje. To je jedna organizaciona mreža koja će upotvoriti sliku zadrugarskog sektora u celoj Vojvodini. Tako ćemo biti spremni da prihvatimo sva nova rešenja i nove modele finansiranja, organizacije i našeg nastupa u stručnom, organizacionom, finansijskom i edukativnom smislu. Mi ćemo danas-sutra potpisati ugovor o pristupanju u EU. Dakle, pred nama su IPARD fondovi i zato se moramo spremiti i osposobiti. Upravo šaljem moje ljude u Novi Sad na edukaciju gde će biti licencirani i spremni da prave projekte. Odmah ćemo ući u određene projekte da bi bili spremni za apliciranje, jer očekujemo da će nam 2014. godine ti fondovi biti na raspo-

Podići prehrambenu industriju

- Bez obzira na to što je nas država izigrala u zadnjih 20 godina i što smo ostali bez vlasništva nad prehrambenom industrijom mi ćemo morati ući ponovo u projekte, da gradimo sebi nove kapacitete na temeljima na kojima smo radili i pre 30 godina, od izgradnje klanica, hladnjača, silosa i svega drugog. Moramo doći do značajnijih resursa kako bi ozbiljnije mogli da budemo prisutni na tržištu - zaključuje Dušan Tadić.

laganju. Ne treba da propuštamo šansu, a treba da koristimo iskustva drugih zemalja.

Kakve su reakcije vlasti na nove ideje o zadruugarstvu?

- Kao što vidite, sve se podiglo na jedan viši nivo. Sada mnogi i u državnim institucijama na puno odgovorniji način razmišljaju, zagovaraju i žele da učestvuju u razvoju zadružnog sektora. To je bilo ugrađeno i u Ustav i u statute opština da sve opštine moraju da imaju agrarne budžete, da sve opštine moraju imati kancelarije za ruralni razvoj. Svi mi moramo na jedan ozbiljan i odgovoran način da se bavimo tim pitanjima. Na primer, pitanje nataliteta je vrlo ozbiljno, krucijalno i dugoročno pitanje. Bez stvaranja ambijenta i uslova da se jedna normalna mlada porodica razvija nema napretka u ovoj društvenoj zajednici. To je jedan trajni zadatak. Ipak, očito je da se sada mnogi u društvenom lancu odgovornosti uključuju u taj proces jer svi žele da budu kreatori takve jedne politike. Stiče se utisak da ova strategija poljoprivrednog razvoja koja je najavljena konačno biti ona prava. Jedan mali pomak je već i usvajanje Zakona o podstacajima u poljoprivredi. Drugi pomak bi trebalo da bude ta strategija koja treba da bude jedan trajni dokument koji će da nadživi nekoliko vlada. Neka se vlade menjaju, ali strategija treba da bude krucijalan dokument a svi u Vladi i u budućim vladama treba da se staraju da poboljšavaju način izvršenja te strategije.

Da li treba oformiti jednu centralnu asocijaciju za sve poljoprivrednike?

- Imma zagovaranja u tom smislu, ali ja bih o tim asocijacijama rekao na svoj način. Asocijacija vam je kao jedan omladinac koji više služi za edukativno predstavljanje o tome šta drugi rade u svetu, i kako je to kod nas. Ali, u poslovnom svetu to moraju biti pravne forme i ozbiljne finansijske organizacije. Zadruga je jedna ozbiljna finansijska organizacija. Zato treba udruživati zadruge na način na koji one mogu zajednički da nastupe na tržištu. Bez obzira na to što je nas država izigrala u zadnjih 20 godina i što smo ostali bez vlasništva nad prehrambenom industrijom mi ćemo morati ući ponovo u projekte, da gradimo sebi nove kapacitete na temeljima na kojima smo radili i pre 30 godina, od izgradnje klanica, hladnjača, silosa i svega drugog.

D. Čosić

Suncokret vratiti u kuzminski atar

Optimalno koristiti i čuvati resurse

Piše: Branislav Gulan

Ekstenzivnost primarne poljoprivredne proizvodnje odlikuju i sledeći nepovoljni uticaji:

1. Dugogodišnji nepovoljan položaj u primarnoj i sekundarnoj raspodeli zbog depresiranih cena poljoprivrednih proizvoda i dispariteta cena industrijskih inputa i agrarnih proizvoda;

• Cene inputa imaju rast do 30 odsto na godišnjem nivou, što značajno naskupljuje troškove setve i doprinosi niskoj produktivnosti i nepovoljnom;

2. Veoma niska akumulativna i reproduktivna sposobnost komercijalnih i porodičnih gazdinstava, zemljoradničkih zadruga i ostalih robnih poljoprivrednih proizvođača;

Biljnu proizvodnju zasnovati na iskorišćavanju genetskog potencijala novostvorenih visokorodnih sorti

• Preko 50 odsto prometa poljoprivredno-prehrambenih proizvoda je u sivoj zoni. Izbegavanje plaćanja pdv nanosi štetu proizvođačima i državi. Istovremeno, u velikim trgovinskim lancima sistem plaćanja od 180 dana značajno umanjuje obrtna sredstva poljoprivredi i doprinosi prelivanju finansijskih sredstava iz poljoprivrede u druge sektore privrede;

3. Dezinvestiranje, kao posledica neadekvatnog sistema finansiranja i politike kreditiranja neprilagođene specifičnostima poljoprivredne proizvodnje;

• Od 1994. godine dominantan izvor ulaganja u poljoprivredu potiče iz agrarnog budžeta. Poslednjih godina visina sredstava u agrarnom budžetu beleži tendenciju relativnog i apsolutnog smanjenja. Učešće agrarnog budžeta u nacionalnom budžetu smanjeno je u periodu 2004 - 2012. godine sa 5,3 odsto na 2,2 odsto;

4. Izražen nedostatak potrebnih repromaterijala, pre svega mineralnih đubriva i sredstava za zaštitu bilja, kao i energenata;

• Potrošnja kompleksnih đubriva smanjena je za 50 odsto, a azotnih

za 35 odsto posmatrano u odnosu na sredinu osamdesetih godina;

5. Opadanje tehničko - tehnološkog nivoa i ekstenzifikacija biljne i stočarske proizvodnje, uz opadanje i variranje proizvodnje po jedinici kapaciteta;

• Poljoprivredu Srbije karakteriše velika diversifikovanost poljoprivrednih gazdinstava i njihova velika isparčisanost (prosečne veličine ispod tri ha i 7 parcela), nedovoljna opremljenost poljoprivrednom mehanizacijom, koja je, međutim, tehnološki prevaziđena i zastarela (prosečne starosti preko 20 godina), mala upotreba mineralnih đubriva i izuzetno niska produktivnost u svim oblastima proizvodnje (prosečni prinosi u biljnoj proizvodnji su 1,5-2,5 puta niži, dok je produktivnost u stočarskoj proizvodnji manja za 3-5 puta u odnosu na pojedine zemlje u EU);

6. Smanjenje potrošnje osnovnih poljoprivrednih proizvoda u zemlji kao rezultat niske kupovne moći stanovništva u visokom stepenu doprinosi stagniranju poljoprivredne proizvodnje i njene dalje stagnacije.

• Posmatrano po stanovniku u Srbiji se godišnje (2008.) potroši 60,3 kilograma mesa i prerađevina (mesa ukupno 39,6 kilograma od čega junečeg i govedeg četiri kilograma, svinj-

skog 16,9 kilograma, jagnječeg 1,1 kilograma i živinskog 16,6 kilograma), što je skromno u poređenju sa pojedinih zemljama u Evropi. Godišnja potrošnja mesa po stanovniku u EU iznosi 74,9 kilograma (Nemačkoj 86,7 kilograma, Francuskoj 69,6 kilograma, Italiji 67 kilograma, Grčkoj (68,1 kilograma). U potrošnji dominira svinjsko meso sa godišnjim prosekom od 41,3 kilograma (EU). Potrošnja konzumnog mleka (bez prerađevina) od 60,3 litara po stanovniku je manja u odnosu na prosečnu potrošnju u EU prosek je 82,5 litara. (Nemačka 64,1 litara., Franciska 70,2 litara., Grčka 65 litara.). Međutim, ukoliko se upoređuje potrošnja mleka i prerađevina razlike su veće. U Srbiji je godišnja potrošnja mleka i prerađevina 83,6 litara, što je skromno u poređenju sa potrošnjom u EU-27 (245 litara) i Nemačkoj (308 litara). U potrošnji voća (59,3 kilograma i povrća 145,9 kilograma) po stanovniku, Srbija zaostaje dva - tri puta u odnosu na prosek potrošnje u EU;

7. Ograničenost robnih fondova i skroman rast izvoza poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (posmatrano u odnosu na realne mogućnosti).

• Prelaz poljoprivrede na tržišne uslove poslovanja praćen je značajnim razvojem spoljne trgovine. U 2008. godini vrednost izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda dostigla je vrednost od 2 milijarde dolara, uvoza u visini od 1,5 milijarde dolara i ostvaren je suficit u visini od 500 miliona dolara. Ostvarena je stopa pokrivenosti uvoza izvozom od 1,35 sa udelom izvoza u BDP koji realizuje poljoprivreda od 40 odsto. Ista tendencija je nastavljena i u 2009. godini. U 2011. godini izvoz iz agrara Srbije iznosi je 2,7 milijardi dolara, a uvoz 1,4 milijarde dolara i ostvaren je suficit od 1,3 milijarde dolara;

Pravci razvoja i očekivani rezultati

Osnovni pravac budućeg razvoja poljoprivrede i prehrambene industrije je optimalno korišćenje i očuvanje raspoloživih proizvodnih kapaciteta, povećanje obima poljoprivredne proizvodnje, izmena proizvodne strukture u korist intenzivnih vidova proizvodnje namenjenih izvozu, proizvodnja visokofinansijskih i visokokvalitetnih proizvoda. Cilj takvog razvojnog pravca je podmirenje domaće tražnje i značajno povećanje izvoza visokokvalitetnih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. U tom smislu Vlada bi trebalo da usvoji koncept povećanja proizvodnje i izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u okviru dugoročnog Nacionalnog plana poljoprivredne proizvodnje.

Razvoj poljoprivrede u Srbiji usmeriti na modernizaciju i promenu proizvodne strukture u pravcu veće tržišne orijentacije i poboljšane ukupne efikasnosti agrara. Proizvodno i tehnološko restrukturiranje i rast produktivnosti u poljoprivredi, kao i veću konkurentnost na domaćem i svetskom tržištu bazirati na ekološkim, energetskim i ekonomskim kriterijumima. Srbiju treba pretvoriti u područje tradicionalno - konvencionalne poljoprivredne proizvodnje. Bez proizvodnje genetski modifikovanih biljnih i životinjskih organizama. Uvoz GMO proizvoda i prerađevina potrebno je jasno deklarirati na ambalaži proizvoda radi informisanja potrošača. Istovremeno, razvoj naučno istraživačkog rada i primena postojećih i novih znanja i tehnologije omogućuje značajno povećanje obima i ekonomičnosti poljoprivredne proizvodnje.

Doslednim sprovođenjem programa razvoja poljoprivrede, prehrambene industrije i svestranog razvoja sela, savremena i industrijalizovana poljoprivreda i prehrambena industrija bi predstavljala osnovu ubrzanog razvoja celokupne privrede i značajno doprinosila bržem razvoju ostalih grana industrije i infrastrukture. Dohodak, posebno tržišnog proizvođača u poljoprivredi, trebalo bi da bude iznad proseka dohotka u ostaloj privredi (što je karakteristično za EU), jer je rad u poljoprivredi znatno teži i složeniji od rada u industriji.

Umesto sadašnjih 778.000 sitnih poljoprivrednih gazdinstava, u Srbiji bi oko 2020. godine bilo oko 450.000 komercijalizovanih gazdinstava, sa prosečnom veličinom od oko 20 hektara. Ostalo bi bile okućnice i sitna gazdinstva, koja bi, organizovana u zadruge takođe, bila značajna, ne samo za naturalnu potrošnju već i za tržište. Posebno, potrebno je definisati programe specifične proizvodnje cveća, rasada, proizvodnje povrća u plastenicima, živinarske proizvodnje (jaja i brojlera), pojedinih vrsta voća, gljiva i druge. U strukturi poljoprivredne proizvodnje stočarstvo bi trebalo da

U strukturi poljoprivredne proizvodnje stočarstvo bi trebalo da ima dominantnu ulogu

ima dominantnu ulogu, a biljna proizvodnja bi se zasnivala na iskorišćavanju genetskog potencijala novostvorenih visokorodnih sorti hibrida i gajenih biljaka. U seoskim sredinama trebalo bi da bude locirano oko 35 - 40 odsto industrijskih delatnosti vezanih za poljoprivredu, gde bi bila otvorena nova radna mesta za veći broj raspoložive radne snage sa sela, a smanjio bi se pritisak na gradove gde su sve izraženiji socijalni i ekološki problemi. Na poslovima izvoznog orijentisanog proizvodnje visoko vredne hrane, proizvodnje junečeg mesa, plantažne proizvodnje lekovitog bilja, proizvodnje povrća u plastenicima, zatim, seoskom turizmu, kao i na berzanskim poslovima u prodaji cveća i povrća, moguće je do 2015. godine uposliti 200.000 radno aktivnog stanovništva. Istovremeno, u ostalim delatnostima industrije, zdravstvu, obrazovanju i uslužnom sektoru (trgovina i seoski turizam) bio bi angažovan deo aktivnog stanovništva. Na taj način, uslovi života bi se značajno izjednačili sa uslovima života u gradu, a orijentacija prema selu i poljoprivredi bi bila privlačnija za mlade, školovane kadrove.

Mogućnosti izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Na osnovu raspoloživih kapaciteta i mogućnosti boljeg korišćenja rezultata naučno - tehnološkog progressa, istraženosti svetskog tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda objektivno je moguće proizvesti dovoljne količine kvalitetnih proizvoda za obezbeđenje prehrambene sigurnosti stanovništva, strateške rezerve i značajnih viškova za izvoz. Brži razvoj izvozne usmerene poljoprivrede i prehrambene industrije Srbije zahteva primenu koncepta održivog razvoja poljoprivrede, tehničko-tehnološku modernizaciju, unapređenja organizacije rada i ukupne organizovanosti ovih delatnosti, uključujući dugoročne i povoljne mere poljoprivredne politike.

Prema rezultatima globalnog istraživanja tražnje na svetskom tržištu, dostignutog stepena proizvodnje i spoljnotrgovinske razmene poljoprivrede i prehrambene industrije kao i projekcije rasta proizvodnje ove grupe proizvoda, mogu da se determinišu proizvodi i potencijalna tržišta:

Pšenica - 500.000 tona sa orijentacijom na tržišta Makedonije, Bosne i Hercegovine, Irana, Alžira, Maroka i Egipta

Kukuruz - oko 1,5-2 miliona tona

merkantilnog i oko 25.000 tona semenskog kukuruza. Moguća tržišta zemlje EU, Ruska Federacija, Ukrajina, Bosne i Hercegovine i Makedonije.

Sećer - 250 hiljada tona, sa orijentacijom na tržišta EU (preferencijalna kvota 180.000 tona), Makedonije, Bosne i Hercegovine, i Ruske Federacije

Suncokretovo ulje - 100 hiljada tona. Tržište bivših jugoslovenskih republika, zemlje Evrope, uključujući i Rusku Federaciju

Duvan i prerađevine - oko 3.000 tona. Duvan u zemlje Evrope, a cigarete na tržište, pre svega, Ruske Federacije

Meso - stoka

Živa junad i juneće meso - oko 20.000 tona na tržište EU (preferencijalna kvota 8.750 tona) - Italije i Grčke, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Ruske Federacije i zemlje Srednjeg Istoka

Žive ovce - 3.000 tona. Orijetacija na arapska tržišta i bliska arapska tržišta

Ovčije meso - 3.000 tona kvalitetnog jagnječeg mesa. Orijetacija na tržišta Italije, Grčke, Švajcarske i nekih zemalja Srednjeg Istoka

Konzervisano meso - oko 30.000 tona sa orijentacijom na tržišta SAD (kuvana šunka i svinjsko meso termički obrađeno u limenkama), tržište EU, Ruske Federacije i Ukrajine

Voće, povrće i prerađevine - u vrednosti od 700 miliona dolara sa orijentacijom na tržišta EU (Nemačka, Austrija, Italija, Velika Britanija) i Ruske Federacije

Vino - 30.000 tona sa orijentacijom na tržišta Nemačke, SAD, Japan, Kanada

Lekovito bilje i šumski plodovi - oko 60 miliona dolara na tržišta SAD, Austrije, Italije, Nemačke

Povećanjem obima i izmenom proizvodne strukture poljoprivredne proizvodnje uz donošenje i primenu adekvatnih mera poljoprivredne politike, posebno u domenu finansiranja spoljnotrgovinske razmene, moguće je da 2015. godine poljoprivreda u Srbiji da u potpunosti zadovolji domaću tražnju i da ostvari više od tri milijarde dolara deviznog priliva od izvoza. Do 2020. godine, poljoprivreda u Srbiji bi trebalo da zadovolji domaću tražnju na višem i kvalitetnijem nivou i obezbedi devizni priliv od oko šest milijardi dolara, a oko 2030. godine devizni priliv od 9-10 milijardi dolara.

Nastaviće se

(Autor je član Odbora za selo Srpske akademije nauka i umetnosti)

Put napretka ruralne oblasti

Od Pokrajinskog Sekretarijata za međuregionalnu saradnju i lokalnu samoupravu Grad Sremska Mitrovica je dobio sredstva od 1,125 miliona dinara za realizaciju projekta unapređenja administrativnih i razvojnih kapaciteta osnivanjem Agencije za ruralni razvoj". Vrednost projekta je 1,6 miliona dinara pošto ga grad sufinansira sa još 482.250 dinara, a realizovaće se u saradnji sa Regionalnom razvojnom agencijom "Srem"

Efikasno upravljanje i jačanje administracije Grada Sremska Mitrovica radi doprinosa održivom ruralnom razvoju suština je projekta čiji će rezultat biti skoro osnivanje Agencije za ruralni razvoj u ovom gradu. Reč je o projektu pod nazivom "Unapređenje administrativnih i razvojnih kapaciteta grada Sremska Mitrovica osnivanjem Agencije za ruralni razvoj". Kako je predloženo, nova agencija će biti formirana kao nova, posebna, jedinica kako bi bila na stalnoj usluzi građanima u seoskim sredinama i spona sa njima u rešavanju brojnih pitanja značajnih za unapređenje rada uopšte.

O projektu, njegovim ciljevima aktivnostima i očekivanim rezultatima na konferenciji su govorili predstavnici Regionalne razvojne agencije "Srem" sa sedištem u Rumi jer će grad Sremska Mitrovica ovaj posao da realizuje upravo u saradnji sa ovom razvojnom agencijom.

Specifični ciljevi projekta sem formiranja Agencije, su izrada plana njenog rada i seta usluga koje će pružati, podizanje kapaciteta administracije grada za implementaciju i praćenje realizacije Strategije održivog razvoja u oblasti poljoprivrede, efikasno korišćenje finansijskih fondova za razvoj kao i IPA fondova namenjenih istom cilju i slično.

Prezentacija

Ovim povodom u petak, 1. februara, u Sremskoj Mitrovici, u Gradskoj kući održana konferencija za novinare na kojoj je prezentovan pomenuti projekat, a i sama prezentacija je u stvari jedna od uvodnih aktivnosti na njegovoj realizaciji.

Gradonačelnik
Branislav Nedimović

Mitrovici treba agencija

Prema rečima gradonačelnika **Branislava Nedimovića**, ovakva agencija treba gradu zbog razvoja, ideja je da se kao potencijalni saradnici Agencije za ruralni razvoj, u projekat uključe i šefovi mesnih kancelarija u selima na sremskomitrovačkoj teritoriji, koji bi prošli odgovarajuću obuku, bili uvek dostupni poljoprivrednicima i spona sa samom agencijom.

Prezentovani projekat trajeće pet meseci, a u narednom periodu biće određene prostorije za Agenciju, urađen njen poslovni plan i procedura izrade Strategije ruralnog razvoja. Tada će biti poznati konkretniji program i projekti Agencije, čiji će osnivački akt, kako je predloženo, biti donet na martovskoj sednici Skupštine grada.

Direktor Regionalne razvojne agencije "Srem" **Milan Mirić**, rekao je da je ova regionalna agencija postoji dve godine i da je jedan od mnogih rezultata njenog rada upravo osnivanje nove Agencije za ruralni razvoj sa sedištem u Sremskoj Mitrovici.

Prezentacija projekta u Sremskoj Mitrovici

Milan Mirić, direktor RRA "Srem"

Doprinos razvoju sela

- Znali smo za ovaj projekat, a sredstva za njegovu realizaciju obezbedili smo tako što smo konkurisali na jedan pokrajinski konkurs. U pitanju je agencija koja bi bila za lokalni nivo aktivnosti i koja bi bila zadužena za ruralni razvoj ove sredine. Mislim da se Sremska Mitrovica opredelila za dobar projekat, da je on dobar put razvoja ruralne oblasti s obzirom na Zakon o pod-

sticajnim sredstvima u poljoprivredi i na to što podrazumeva politika razvoja sela, rekao je uz ostalo Milan Mirić.

Rad ove agencije se neće odnositi samo na ono što Srbija bude davala za razvoj ruralne oblasti već dobrim delom i na podsticaje iz Evropskih fondova. Ljudi koji će raditi u Agenciji koja će se formirati biće osposobljeni da apliciraju za takve projekte, kao i da povežu sve one koji predstavljaju interesnu grupu u poljoprivredi od individualnih gazdinstava do udruženja, zemljoradničkih zadruga i drugih koji se tiču ruralnog razvoja, čulo se na prezentaciji u Sremskoj Mitrovici.

Princip održivosti

- Smatram da je ovo prilika da se pokaže kako ovakvi modeli organizovanja mogu da opstanu. I mi u RRA "Srem", kao privredno društvo, funkcionišemo tako što nas finansira EU kroz projekat kojeg smo dobili. Tako će, nadam se, sutra sličan projekat biti odobren i Agenciji za ruralni razvoj, ocenio je Mirić.

U periodu koji sledi treba precizno da se definišu mnogi detalji rada Agencije od definisanja njene usluge, izbora dobrih kadrova do projekcije doprinosa ruralnom razvoju.

Vladimir Nastović, načelnik Uprave za poljoprivredu Grada

Načelnik Vladimir Nastović

Sremska Mitrovica smatra da je projekat i ono što treba da donese prava stvar.

- Uprava za poljoprivredu ovu Agenciju čeka sa velikim nestrpljenjem. Imaćemo mi i poljoprivrednici stručnu pomoć i bićemo upućeni na neki pravni subjekt na putu ostvarenja određenih zadataka. U tom pravcu potrebna ovakva agencija je neizostavna, rekao je načelnik Nastović.

Tekst: **S. Đaković**
Slike: **S. Nikšić**

Uskoro će se definisati detalji rada nove agencije

RUMA • AKTUELNO U POLJOPRIVREDI

"Knjiga polja" - korak ka Evropi

Ili: da sutra ne bude kasno - Bolji prinosi, siguran plasman na domaćem i inostranom tržištu

Naše priče o Evropi, preciznije Evropskoj uniji, zahvatile su gotovo sve segmente društvenog života. Poljoprivreda, kao naša najveća šansa, tako se bar deklarativno izjašnjavamo, da bi to zaista i postala, u odnosu prema toj Evropi mora da se menja - iz korena. Nisu to utisci površnih posmatrača, što bi bila manja briga, već ocene stručnjaka, dobrih poznavalaca prilika na izbirljivom evropskom tržištu. Dakle, treba nešto delati na tom planu, a jedan od aktuelnih koraka je i "Knjiga polja".

"Knjiga polja" nastala je objedinjenom akcijom Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo i Poljoprivredne savetodavne službe AP Vojvodine. Osnovna tema su joj novi trendovi u poljoprivrednoj proizvodnji, a to podrazumeva veće prinose, bolje finansijske rezultate. "Knjiga polja" je, ako se ide u detaljnije objašnjenje, ustvari knjiga evidencije poslova i inputa, bitno je da se vodi za svako gazdinstvo, za svaku parcelu. Primena saveta stručnjaka, vođenje evidencije i dokumentacije o načinu i količini proizvodnje jedina je mogućnost sigurnog plasmana na domaćem, ali i probirljivom inostranom tržištu. Drugim rečima, popunjena "Knjiga polja" je uslov za

uvođenje standarda, ekonomičnu proizvodnju i sigurniji plasman.

Nosioci ovog važnog posla su poljoprivredno-stručne službe širom Srbije. O tome kakvo je trenutno stanje u poljoprivredi, šta sve treba menjati, i koliko imamo vremena za sve to, razgovarali smo ovih dana u Poljoprivredno-stručnoj službi "Ruma" koja svojom savetodavnom delatnošću pokriva rumsku, irišku i indijsku opštinu, a sagovornik nam je bio savetodavac Uglješa Trkulja.

Šta je "Knjiga polja", sa stanovišta svakodnevnih prakse u poljoprivredi?

-U Srbiji su veoma retki pojedinci koji vode evidenciju o svojoj proizvodnji. "Knjiga polja" je neka vrsta "biljnog pasosa" u kome su svi detalji iz poslovanja jednog poljoprivrednog gazdinstva. Tako nešto postoji svuda u svetu, u zemljama sa razvijenom poljoprivredom, stoga je normalno da konačno to imamo i mi. Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu je započeo projekat uvođenja matičnih knjiga o biljnoj proizvodnji na određenim poljoprivrednim gazdinstvima koja

Uglješa Trkulja

već duže vreme saraduju sa nama. U program je uključeno oko 90 poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opština Ruma, Irig i Indija. Sada dolazi "Knjiga polja" koju će oni, i drugi proizvođači, popunjavati u narednih pet godina, na temu biljne proizvodnje. U sve ovo je uključeno i Ministarstvo poljoprivrede Srbije.

Da li je to uslov, savet, ili preporuka proizvođačima?

-To je još uvek preporuka, ali će vrlo brzo biti uslov za prisustvo na

tržištu, naročito inostranom. To je prvi korak ka kontroli proizvodnje, u EU to svi rade. To više nije pitanje da li će to biti, već da li ćemo spremno dočekati taj korak do novih standarda. Prvi korak je knjigovodstvena evidencija.

U 2014. se ukidaju carine, veliki broj naših poljoprivrednih gazdinstava, u toj konkurenciji, lako može biti ugašeno - da li je za sve ovo već kasno?

- Od nečeg se mora početi. Država još uvek ne zna na šta sve troši novac, brojčano stanje proizvodnje, i proizvođača, zasniva se na procenama. Pri tome se misli na zemlju, mehanizaciju, plan proizvodnje, isplativost te proizvodnje. Ako naša zemlja ima cilj da uđe u EU, moramo da se prilagođavamo tom tržištu. U EU svi rade planski, tamo se uvodi ZPP - zajednička poljoprivredna politika, i to za period od 2014. do 2020. Taj ZPP se donosi na osnovu knjigovodstvene evidencije. Naši proizvođači treba da rade na tome, kako bi olakšali Ministarstvu poljoprivrede posao na donošenju mera agrarne politike. Poljoprivrednici moraju imati partnerski

odnos sa Ministarstvom poljoprivrede. Proizvođači u EU ne konzumiraju proizvode na poverenje, to mora biti dokazana proizvodnja. Ovo je i poziv proizvođačima da što pre menjaju neke ustaljene loše navike, da usvajaju dobru praksu Evrope. Taj proces nije toliko zahtevan kako to, možda, u prvom momentu izgleda, uostalom, tu je i naša pomoć.

Za kraj - na šta konkretno naši poljoprivredni proizvođači treba da zaborave, kada je reč o budućoj proizvodnji?

-Nema više nekontrolisane upotrebe sredstava za zaštitu bilja, mineralnih đubriva takođe, nema paljenja žetvenih ostataka na njivama, osoka može da se iznosi samo u zimskom periodu, tu je zabrana upotrebe genetski modifikovanih semena, oranje ne raditi po mrazu, zemlju ne obrađivati kad je blatnjava, nema manipulacije sa ambalažom i folijom, nema pranja prskalice u obližnjem kanalu, ne sme biti neobrađenih parcela. Proizvodnja mora biti ustrojena samo kroz legalne tržišne tokove, što manje, ili nimalo, u sivoj zoni ekonomije. Imajući u vidu naše navike, jasno je da neće biti lako, ali to je jedini put.

K. Kuzmanović

Доо ветеринарска
станица
САВА СРЕМ

Лаћарак

Лаћарак, 022/670-750, ул. 1. Новембар 266

Др. вет. мед. Радован Цикуша и Др. вет. мед. Ненад Раичевић

Сремска Митровица, 022/618-020, ул. Петра Прерадовића 80

Др. вет. мед. спец. Миленко Перић

Мартинци, 022/ 668-387, ул. Војвођанска 9

Др. вет. мед. спец. Сава В. Шарац

Чалма, 022/685-600, ул. Победа 24

Др. вет. мед. Милорад Кевил

Велики Радинци, 022/660-230, ул. Моше Пијаде 7

Др. вет. мед. Наташа Секулић

- Лечење
- Вакцинација
- Вештачко осемењавање
- Превентива
- Трихиноскопија
- Продаја пилића
- Сточна храна
- Премикси
- Лекови

VETERINA

Dr. vet. med.
Nataša Sekulić

Osnovna funkcija imunog sistema je da štiti organizam, razlikujući tuđe od sopstvenog, i da eliminiše ono što nije njegovo. Ako se ovaj kontrolni mehanizam promeni, imuni sistem ne uništava štetne supstance, nego reauguje na bezopasne materije, poput polena, ili čak sopstvenog tkiva. Takav je slučaj kod autoimunih bolesti. Tako nastaje bolest, tj. alergija. Alergija je stanje promenjene imunološke reaktivnosti na antigene (alergene), pri čemu imunološka reakcija dovodi do oštećenja tkiva.

Najčešće alergijske bolesti

Alergijska oboljenja domaćih životinja su u našoj sredini veoma zastupljena područje kliničke veterinarske medicine. Smatra se da 15 odsto ukupne populacije pasa i mačaka boluje od alergijskih bolesti. Alergije su takođe česte kod konja, zatim kod krava, a najređe svinja. Indikovano je da 50 odsto

Alergijske bolesti kože pasa i mačaka

U cilju adekvatnog lečenja, pravilno uzeta anamneza od strane veterinara, dobro obavešten vlasnik, ključni su za uspešno lečenje bolesti

15 odsto ukupne populacije pasa i mačaka boluje od alergijskih bolesti

svih kožnih oboljenja je alergijske prirode.

Najčešće alergijske bolesti pasa i mačaka su alergija na salivu buva, atopijski dermatitis, nutritivne alergije i kontaktni dermatitis.

Predisponirajući faktor za nastanak alergijskih oboljenja su:

- naslede (dalmatinci, bokseri, terijeri),
- ambijentalni faktori (psi koji žive u stanovima sa centralnim grejanjem),
- klimatski (hladno i vlažno vreme),

- geografska lokalizacija (zagađena sredina),

- parazitske infekcije (ključni faktor za nastajanje alergija).

U cilju adekvatnog lečenja, pravilno uzeta anamneza od strane veterinara, dobro obavešten vlasnik, ključni su za uspešno lečenje bolesti. Tako, na primer, ako isključimo ekto i endo parazite, kao prvi korak u lečenju, dalji najčešći uzrok svraba pasa starijih od jedne godine su nutritivne alergije, a

starijih od dve godine je inhalaciona alergija. Obratiti pažnju na sezonski karakter pojave simptoma, tj. pojavu polena. Svrab koji je pojačan danju ukazuje na polensku alergiju, a onaj koji se pogoršava tokom noći, na alergiju od spora gljivica. Psi, naročito izbegavati prostirke od sintetičkih materijala. Hladnoća kod pasa pogoršava stanje, i povećavaju se šanse za nastanak urtikarije. Duže trčanje ili oštar trening mogu dovesti do pregrevanja organizma, i oslobađanja holergeričkih medijatora sa posledicom svraba.

Lokalizovan proces sa tankom, ili područja bez dlake, sa vidnom asimetrijom na telu, ukazuje na kontaktnu alergiju (npr. ujed buve). Svrab po celom telu, sa grižom šapa, repa i češanjem lica, govore o inhalacionoj alergiji, ili alegiji na hranu. Simptomi od strane digestivnog trakta, udruženi sa otocima na glavi, ukazuju na nutritivnu alergiju. Asimetrične promene na koži uglavnom su posledica parazitskih bolesti, a svaka simetričnost ukazuje na probleme "iznutra" (npr. hormonalni disbalans).

Detaljan klinički pregled

Klinički pregled životinje se mora odraditi veoma detaljno i po sistemima organa. Obratiti pažnju na nosno ogledalo, uho, često upaljeno kod alergija na hranu, stanje pluća, šapa, repa, i detaljnim pregledom kože. Kada nam je dostupno bilo bi uputno obaviti laboratorijskim pretrage i uzimanje uzoraka sa kože.

U praksi najčešća alergijska stanja, povezana sa promenama na koži, su različita parazitska oboljenja. Atopija, kao nasledna i veoma komplikovana za dijagnozu i lečenje, odnosi 10 odsto svih kožnih bolesti kod pasa i mačaka.

Nutritivna alergija je srećom retka. Najčešći nutritivni alergeni za pse i mačke su pileće, goveđe, parbilje meso, ponekad jaja i mleko. U tom slučaju ljubimce hranimo hipoalergijskim namirnicama kao sto su pirinač i konjsko meso.

Osnovni principi lečenja alergijskih oboljenja su:

- osloboditi životinju ekto i endo parazita,
- lečiti oštećenu kožu,
- davati imunosupresivne preparate,
- otkloniti kontakte životinje sa alergenima.

Zdrava hrana je naša budućnost

Zašto je uredba o zabrani izvoza poljoprivrednih proizvoda zabrinula ovog mitrovačkog proizvođača i zašto Vladislav Kovač smatra da propisi, uredbe i zabrane treba da budu konkretniji i jasniji ?

Za organizovanje organske proizvodnje treba prostorno izolovano zemljište na kome nije u poslednje dve tri godine bilo korišćenja sredstava sintetičko hemijskog porekla. Treba prijava, priloga dokumenta, inspeksijskih kontrola, sertifikata... Ali, potrebna je još više dobra volja, znanje, vreme, radna snaga poljoprivrednika proizvođača. Potrebna su i ulaganja, prema dugoročnim državnim programima, taj problem seljacima mogu da olakšaju resorna ministarstva i druge institucije. Jer, zdrava hrana je naša šansa. Ali, sudeći po iskustvima Vladislava Kovača iz Sremske Mitrovice, jednog od retkih koji se bave ovom vrstom poljoprivrede u ovom gradu i šire, u ispunjavanju takvih olakšnica nismo odmakli. Da jesmo, spisak proizvođača organske hrane kod nas bio bi duži nego što je sada.

Vladislav Kovač

Istina, tržište za ovu organske proizvode u stalnom je porastu raste i u svetu i oko nas i jasno je da se za ekonomski uspeh našim proizvođačima tu pružaju velike mogućnosti. Upravo na to je računao i naš sagovornik kada se opredelio za organsku proizvodnju pšenice i soje.

Predlog doneli Italijani

Priču o organskoj proizvodnji Vladislav Kovač čuo je odavno, ali se u nju uključio pre četiri pet godina, kada su u Sremskoj Mitrovici boravili predstavnici italijanskog grada Roviga. Tada je, seća se Vladislav, u Sremskoj privrednoj komori, na tu temu, održano predavanje i susret sa potencijalnim kupcima.

- Prema ono šta sam čuo, bila je to dobra priča preko koje smo mogli da se zaposlimo, da proizvođači dobiju dobru cenu svog proizvoda, da ga bez teškoća prodaju i izvoze. Za organsku proizvodnju smo se odlučili jedan moj poznanik i ja. Optimistički je bio i naš dogovor sa Italijanom, kupcem. Rekao je da,

kada počnemo proizvodnju i kada uradimo sav posao na njivama preko interneta vidimo kakva je cena, na primer, pšenice ili soje na berzi u Bolonji i ako nam odgovara da mu se javimo. Tako smo i uradili. Nije bilo problema kod izvoza, novac je stigao za desetak dana i sve je bilo dobro - priča Vladislav Kovač.

Naime, organskom proizvodnjom pšenice i soje Kovač se bavi na 12,5 hektara sopstvene zemlje i poručuje: ako je neko mislio da mu je teškoću činilo ono što je do tada proizvodio na zemlji i način

Organska proizvodnja traži dosta rada

na koji je obradivao ili đubrio, vara se. Nije bilo ni tu nekih problema.

Dupla kontrola

- Odlučio sam se za ove kulture i da ih gajim na zemljištu koje je moje, koje odgovara uslovima propisanim za ovu proizvodnju. Ispunio sam uslove koje je trebalo, nakon perioda konverzije započeo proizvodnju, imao ugovor sa ovlašćenom sertifikacionom kućom u Beogradu, poštovao sve što treba. Obilazili su me i domaći i strani kontrolori, nikom to nije smetalo, a zadovoljan rezultatima je bio i onaj sa kim smo poslovali - priča Vladislav, ističući da priče o zagađenosti zemljišta nisu realne, a kvalitet je potvrdio svake godine analizama koje je radio zbog sebe i svog obraza.

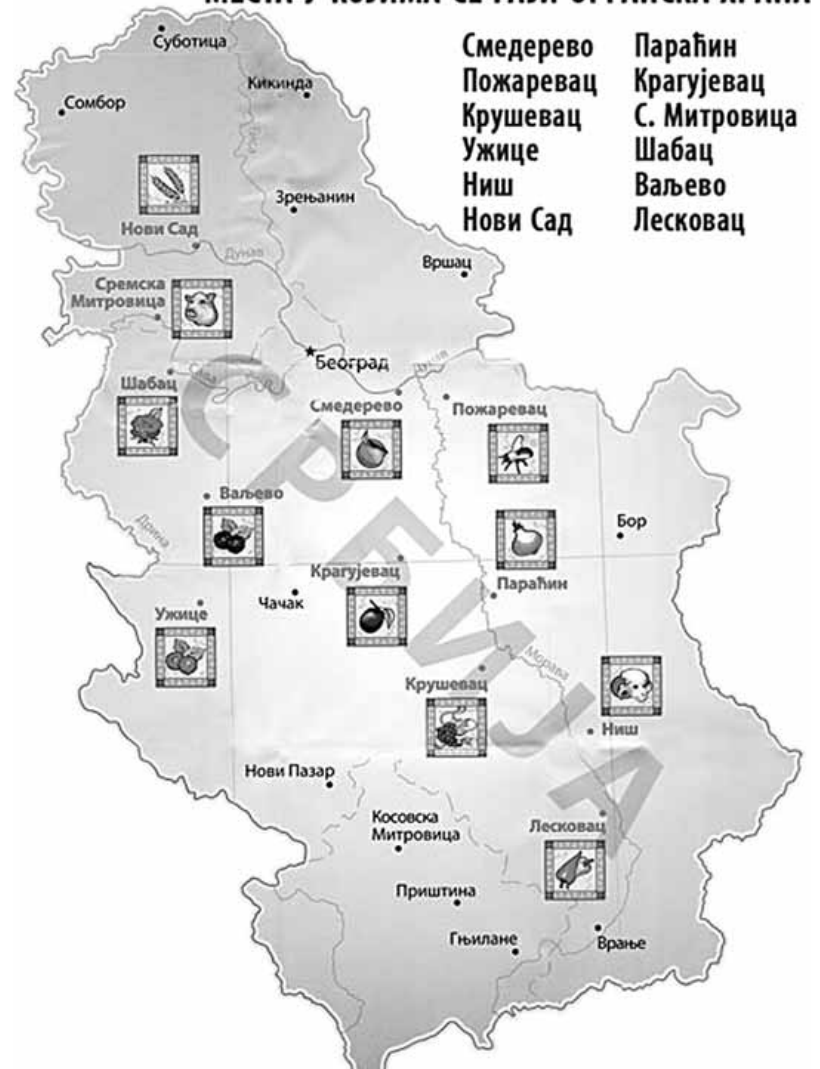
- Kada smo isporučili soju Italijanu, kazao je da je dobra i za proizvodnju sojinog mleka, navodi Vladislav i dodaje:

- Kad krenete u ovu proizvodnju i poštujete propise, može da vas kontroliše ko hoće. Prve godine, odmah smo posle žetve, isporučili smo robu i dobili novac za kratko vreme. Nama seljacima je to najvažnije.

Obećanja i realnost

Ali, zadovoljstvo nije moglo da traje dugo. Javljuju se problemi kod nas. Priče na Tv-u i iskustva

МЕСТА У КОЈИМА СЕ ГАЈИ ОРГАНСКА ХРАНА

Mesta u kojima se gaji organska hrana

iz prakse uveliko se razlikuju. Dolazi do donošenja uredbe o zabrani izvoza poljoprivrednih proizvoda...

- Nemate kome da se za bilo šta obratite. Za obično objašnjenje, na primer. Zato sam u velikoj dilemi da li da nastavim ovu proizvodnju ili ne. Nismo od države očekivalo mnogo, ali samo donošenje uredbe o zabrani izvoza hrane za mene i nas koji se ovim bavimo znači - kraj. Uredba je doneta, a u njoj nema reči o kojoj se hrani radi. da li onaj koja je proizvedena na standardni način ili ovaj kojim se ja bavim, navodi naš sagovornik.

Jesenas je Vladislav Kovač imao kontakte sa ljudima iz Nemačke zainteresovanim za poljoprivredne proizvode koje on proizvodi. Šansa za poslovanje postoji, ali mu opet bode oči uredba o zabrani izvoza u kojoj ne piše da li se ona odnosi i na organski proizvedenu soju. Zato ovaj poljoprivrednik poručuje nadležnima da bi uredbe trebalo da budu konkretnije i jasnije napisane. I ova i mnoge druge. Jer ljudi kojima su upućeni treba da sve razumeju i da se opredele za rad koji će im doneti zaradu. Bliži se nova setva, stanje je nepromenjeno, a Vladislav Kovač je u dilemi: da li da nastavi započeto ili ne ?

S.Đ.

Polje pod sojom

KAKO POSTIĆI VISOKE PRINOS I KVALITET PLODOVA
U POVRTARSKOJ I VOĆARSKO-VINOGRADARSKOJ PROIZVODNJI?

Navodnjavanje povrtnjaka, voćnjaka i vinograda

Navodnjavanje sistemom kap po kap treba primenjivati kod širokoredne proizvodnje povrća i u zaštićenom prostoru - Navodnjavanje voćnjaka i vinograda doprinosi visokim prinosima i stabilnoj proizvodnji povoljnog kvaliteta plodova

Većina povrtnarskih biljaka gaji se isključivo u navodnjavanju, jer se jedino u takvoj proizvodnji mogu dobiti visoki prinosi odgovarajućeg kvaliteta. Sve povrtnarske biljke zahtevaju viši nivo vlažnosti zemljišta u poređenju sa ratarskim usevima, zbog slabije razvijenog korenovog sistema u odnosu na nadzemni deo, koji transpiriše veliku količinu vode. Pored toga, povrtnarske biljke sadrže veliki procenat vode u tkivu. Većina povrtnarskih biljaka ima slabo razvijen korenov sistem slabe usisne moći, te mogu koristiti vodu iz zemljišta samo kada je zemljište dovoljno vlažno. U proizvodnji povrća koriste se skoro svi načini navodnjavanja. Kod nas se navodnjavanje povrća uglavnom vrši sistemom kišenja za useve koji se gaje u gustom sklopu. Međutim, kod pojedinih vrsta, koje su osetljive na određene bolesti, navodnjavanje kišenjem nije pogodan način, jer se vlaženjem nadzemnih delova stvaraju uslovi za

ba zalivati svakih 6 do 8 dana, sa oko 30 mm vode.

Navodnjavanje paprike

U odnosu na drugo povrće, paprika je jako osetljiva na nedostatak vode u zemljištu u toku celog perioda vegetacije, naročito u fazi cvetanja i plodonošenja. Paprika ima plitak korenov sistem. Pri gajenju iz rasada masa korena je u sloju od 30 do 50 cm, zbog toga je treba često zalivati.

U našim uslovima, potrebe za vodom iznose 500 do 600 mm. Kod proizvodnje iz rasada, prvo navodnjavanje treba primeniti neposredno posle rasadijanja, a drugo odmah nakon 3 do 5 dana. Naredna zalivanja, ako nema padavina, na 8-10 dana do porasta prvih plodova, a kasnije na 6-7 dana. Posle svake berbe plodova, papriku treba obavezno zalivati. Kod proizvodnje direktnom setvom važno je obezbediti vlagu za brzo i ujednače-

troši velike količine vode, od 200 do 400 mm, u zavisnosti od vremenskih uslova, dužine vegetacije i sistema gajenja. Do formiranja zametaka plodova treba umereno zalivati, svakih 5-8 dana. U periodu cvetanja zalivanja su ređa, a od formiranja plodova i u periodu berbi, potrebna su česta zalivanja, na svakih 4-5 dana. Treba izbegavati navodnjavanje kišenjem, jer se čestim vlaženjem nadzemne mase potencira intenzivan razvoj bolesti.

Navodnjavanje kupusa

Kupus obrazuje veliku nadzemnu masu, a korenov sistem je plitak i slabo razvijen. Do 50 cm dubine razvija se oko 90% korena, a on ima slabu usisnu sposobnost, zato zahteva visoku vlažnost zemljišta tokom cele vegetacije. Nedostatak vode u bilo kojem periodu razvoja biljaka umanjuje prinos. Kupus se proizvodi naročito iz rasada kao rani, srednje rani i kasni usev. Kasna proizvodnja kupusa je rentabilna i masovna, i izvodi se kao drugi usev posle pšenice ili drugih strnina. U periodu rasadijanja, zemljište je uglavnom isušeno, i padavine su male i retke, usled čega je proizvodnja nemoguća bez navodnjavanja. Posle rasadijanja, kupus se mora stalno zalivati, jer su njegove potrebe za vodom oko 300 do 500 mm.

Navodnjavanje graška

Grašak za ljudsku ishranu vrlo se rano seje, krajem zime, čim uslovi zemljišta omoguće, a dospeva od maja do kraja juna. Bez obzira što mu je period vegetacije kratak, suša u maju značajno smanjuje prinos, te se proizvodnja preporučuje u sistemima za navodnjavanje. Navodnjavanje treba početi u fazi cvetanja i još jedno u fazi nalivanja zrna. Treba dodavati vode toliko da se prokvasi sloj zemljišta oko 30 cm, a na lakšim do 40 cm, jer je korenov sistem plitak.

Navodnjavanje u plastenicima

Proizvodnja u plastenicima se u svemu razlikuje od proizvodnje na otvorenom prostoru, te su potrebni odgovarajuće znanje i uslovi, kako bi se ostvarili visoki prinosi i profit. Zato je potrebno obezbediti značajne količine vode dobrog kvaliteta. Potrošnja vode u plastenicima od strane biljaka

Navodnjavanje kupusa

je veća nego na otvorenom prostoru, jer su uslovi proizvodnje znatno izmenjeni. Najjednostavnije je zalivanje po turnusima. U plastenicima su potrebna česta zalivanja malim zalivnim normama.

Voda za navodnjavanje u plastenicima treba da je dobrog kvaliteta. Sadržaj soli, kao i štetnih i opasnih materija treba da je minimalan, jer primenom velikih količina vode, može zemljište da se zaslani, ili zagadi i time ograniči svaku proizvodnju. Temperatura vode treba da je u granicama 20-25°C, a zaliva se u jutarnjim ili večernjim časovima, kada su niže temperature biljaka i zemljišta.

U plastenicima se koriste savremeni automatizovani sistemi za navodnjavanje kapa, kišenjem ili mikrokišenjem. Kod povrća visokog uzgoja, paradajza i krastavaca, najbolji je sistem kap po kap, pri čemu se laterali sa kapaljkama postavljaju u redovima biljaka na površini, ili se plitko ukopavaju u zemljište - potpovršinsko kapa. Mogu se koristiti i perforirane gumene ili plastične cevi, koje se postavljaju po površini dužinom redova biljaka.

NAVODNJAVANJE VOĆNJAKA I VINOGRADA

Navodnjavanje voćnjaka i vinograda doprinosi visokim prinosima i stabilnoj proizvodnji povoljnog kvaliteta plodova. Zahvaljujući moćnom i dubokom korenovom sistemu, neke voćne vrste i vinova loza dobro podnose sušu, ali pri tom daju niske prinose, plodovi su sitni i lošeg kvaliteta.

Navodnjavanje voćnjaka

Značaj navodnjavanja voćnjaka, za razliku od jednogodišnjih useva, ogleda se u tome, što se štete od suše manifestuju i u narednoj godini. U istoj godini, pored plodonošenja, formiraju se cvetni pupoljci za rod u narednoj godini. Potrebe voćnjaka za vodom su različite, u zavisnosti od vrste, sorte i faze razvika,

kao i od sistema uzgoja. Pored toga, zavisni od vremenskih uslova, i svojstva zemljišta.

Za visoke i stabilne prinose dobrog kvaliteta, u našim uslovima, voćnjacima treba obezbediti 460-600 mm lako pristupačne vode. U našim uslovima, obično se počinje sa navodnjavanjem početkom jula, a ređe u junu, kada treba posvetiti posebnu pažnju obezbeđenju vodom, jer tada većina voćnih vrsta najviše troše vodu na intenzivan porast plodova i formiranje cvetnih pupoljaka za narednu godinu. Kod navodnjavanja kapa, zalivanja treba vršiti svakih 2 do 4 dana, a kod mikrokišenja na 6 do 8 dana.

U voćnjacima se mogu primenjivati svi načini navodnjavanja. U proizvodnji sa širokim razmakom redova najprikladniji je sistem kap po kap, u kojem se gustina i broj laterala i razmak kapaljki postavljaju u zavisnosti od uzrasta biljaka, odnosno razvijenosti korenovog sistema i svojstva zemljišta.

Navodnjavanje vinograda

Navodnjavanje vinograda u našem području, je dopuna prirodnim padavinama. Međutim, na skeletnim i peskovitim zemljištima je obavezno, ukoliko se žele visoki prinosi i stabilna proizvodnja.

Za uslove Vojvodine, za pravilan razvoj i visok prinos, vinova loza ima potrebe oko 450 mm vode. Najveća potrošnja vode vinove loze je u fazi rasta bobica, oko 50-60 % od ukupno utrošene vode u periodu vegetacije.

U našim pedoklimatskim uslovima, nema potrebe da se vinograd zaliva pre cvetanja, izuzev na peskovitim zemljištima. U periodu od formiranja bobica do šarka (od juna do sredine avgusta) potrebna su 1 do 3 zalivanja, u zavisnosti od količine i rasporeda padavina.

Što se tiče načina i tehnike, vinovu lozu je moguće navodnjavati brazdamama, kišenjem, sistemom kap po kap (površinskim ili ukopanim lateralima), ili mikrokišenjem, koji je jednostavan i vrlo povoljan sistem, zahteva samo zamenu kapaljaka na lateralima sa mikrorasprednicima.

U celini kvalitet vode, vreme i način navodnjavanja u organskoj proizvodnji mora, pored ekonomičnog, kvalitetnog i bezbednog prinosa, da obezbedi zaštitu ekoloških resursa, posebno zemljišta.

Mirjana Đorđević, dipl. ing.

Navodnjavanje vinograda

intenzivnu pojavu određenih bolesti. Zbog toga, ovakvo povrće treba navodnjavati sistemom kap po kap ili površinskim sistemom - brazdamama.

Mnoge vrste povrća su vrlo osetljive na kvalitet vode za navodnjavanje, što treba imati u vidu prilikom izgradnje sistema i planiranja setvene strukture. Ovaj faktor je od izuzetnog značaja u organskoj proizvodnji povrća, jer se navodnjavanjem vodom koja sadrži štetne i opasne materije preko dozvoljene granice, može ugroziti kvalitet proizvoda, koji se zahteva od organske proizvodnje.

Navodnjavanje sistemom kap po kap treba primenjivati kod širokoredne proizvodnje povrća i u zaštićenom prostoru.

Kada se na lateralima umesto kapaljki postave mikro rasprednici, može se navodnjavati tzv. mikrokišenjem. Pošto rasprednici imaju mali doimet, pogodni su za navodnjavanje malih površina, koje mogu imati i nepravilan oblik.

Navodnjavanje krompira

Za visoke prinose i veliki udeo krupnih krtola ujednačene veličine, visokog kvaliteta, potrebno je održavati umerenu vlažnost zemljišta tokom celog perioda vegetacije.

Povoljna vlažnost zemljišta u prvoj polovini vegetacije, a suša u drugom delu, pogoduju formiranju velikog broja krtola koje ostaju sitne. Ako je suša u prvom delu vegetacije, a u drugom delu je povoljna vlažnost, formira se manji broj krtola koje su vrlo krupne. Zato zalivanje treba početi u fazi cvetanja, sa izuzetkom ako se ranije pojavi višednevna suša, u zavisnosti od količine i rasporeda padavina, tre-

no nicanje. Navodnjavati se može po turnusima, samo zalivanja treba da su ređa, od 12 do 15 dana do početka porasta plodova, a kasnije 8-10 dana. Paprika je osetljiva i na temperaturu vode. Optimalna temperatura je 26 do 28°C, a minimalna oko 20°C.

Navodnjavanje paradajza

Za razliku od paprike, paradajz ima dubok korenov sistem. Paradajz dobro koristi vodu iz zemljišta, do 50 cm i dublje. To mu omogućava da relativno dobro podnosi sušu. Međutim, za visoke prinose potrebno ga je navodnjavati odmah posle rasadijanja treba navodnjavati, slično kao papriku. Posle primanja biljaka, 10-15 dana ne treba zalivati, da bi se koren dobro i dublje razvio. Naredna zalivanja treba vršiti po turnusima, od 10 do 12 dana, sve dok ne počne sazrevanje, a nadalje posle svake berbe. U sušnim godinama norma navodnjavanja obično iznosi od 250 do 300 mm.

Navodnjavanje krastavaca

Krastavac formira veliku vegetativnu masu, a plodovi sadrže visok procenat vode, zbog čega su potrebe za vodom visoke i stalne. Korenov sistem krastavca je vrlo plitak i razvija se u površinskom sloju zemljišta od 20 do 30 cm i slabo je razvijen u odnosu na nadzemnu masu. Krastavac

Navodnjavanje voćnjaka

GIBARAC • RADOSLAV LAZIĆ, POLJOČUVAR

Radno mesto - potes

- Verujem da će lopova biti kada krenu kukuruz, žito i vinogradi, a za sada je sve u redu, problema smo imali samo sa nomadima iz Bosne – kaže Radoslav Lazić, poljočuvar u gibaračkom ataru

Šidska opština jedna je od dvadesetak vojvođanskih opština koja je dobila sredstva od Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo za osnivanje i opremanje poljočuvarske službe. Osim zaštite useva i zasada od krađa, zadatak poljočuvara je i da sprečavaju seču drveća, paljenje biljnih ostataka, ispašu stoke i živine na

tuđim posedima, bacanje otpada i životinjskih leševa na njive i u kanale za odvodnjavanje i navodnjavanje, bunare i ribnjake.

Jedan od 19 poljočuvara, koliko ih ima u šidskoj opštini je i **Radoslav Lazić** iz Gibarca. Od kada je u novembru prošle godine postavljen na to radno mesto, on svakodnevno, kako u prepodnevnom, tako i u popodnevnom satima, obilazi atar.

Radoslav Lazić poljočuvar iz Gibarca

U svom poslu, kako kaže, još uvek nije naišao na neke neprijatnosti, a nada se da će tako i ostati. Njegov zadatak je, prvenstveno, da zaštiti useve od štete, kao i da spreči krađe na njivama.

- Zadužen sam, takođe, kao i sve moje kolege poljočuvari, da fotoaparatom zabeležim i nadležnima prijavim svaku krađu roda na use-

vu. To se još uvek nije desilo, jer je zima i na njivama još uvek nije počela sezona. Verujem da će lopova biti kada krenu kukuruz, žito i vinogradi, a borba protiv njih je sastavni deo života u agraru. Do sada u ataru Gibarca imali smo problema samo sa nomadima iz Bosne, što su mi dojavili lovci koji su ih prvi primetili. Njihove ovce su uništile hranilice za divljač u lovištu, a zatekao sam samo tragove, s obzirom da su ovde bili u prolazu. Taj slučaj sam evidentirao i prijavio našoj opštinskoj Kancelariji za poljoprivredu, kao i Mesnoj zajednici, sa kojima imam odličnu saradnju. Sa predsednikom Saveća Mesne zajednice **Tihomirom Sušnjarem** sam nedavno išao u obilazak groblja, deponija i atarskih puteva. Osim nomada, u ataru često srećem i azilante, ali oni ne prave nikakvu štetu niti imam nekih problema sa njima, jedino što mi je neprijatno kada ih sretnem u polju – kaže Radoslav Lazić, poljočuvar iz Gibarca, dodajući da, iako je novi u ovom poslu, ima dobar odnos sa meštanima, kao i sa svojim kolegom poljočuvarom iz Bačinaca, sa kojim se često viđa, s obzirom da se Gibarac graniči sa njihovim atarom.

S. Mihajlović

Prosek 4,5 hektara

Prvi rezultati popisa poljoprivrede, koji je sproveden u svim opštinama širom zemlje, od 1. oktobra do 15. decembra, pokazuju da u Srbiji ima 6.331.122 gazdinstva i svako četvrto domaćinstvo se bavi poljoprivredom, izjavio je na konferenciji za novinare direktor Republičkog zavoda za statistiku Dragan Vukmirović. Finansijsku podršku za sprovođenje ovog pružila je EU donacijom od 9 miliona evra, rekao je šef delagacije EU Vensan Dežer, dodajući da će rezultati biti osnov za dalje harmonizovanje agrarne statistike sa metodologijom Unije.

- Popis je od velikog značaja za razvoj srpskog agrara jer će dobiti podaci biti uporedivi sa stanjem u razvijenim zemljama - rekao je Vukmirović.

U srpskoj poljoprivredi dominira porodična proizvodnja, a samo dve i po hiljade pravnih lica i preduzetnika se bavi ovim poslom. Zanimljivo je da prosečno porodično gazdinstvo u Srbiji koristi 4,5 hektara poljoprivrednog zemljišta, poseduje jedan traktor, gaji jedno govedo, četiri svinje, tri ovce, 26 komada živine i bavi se pčelarstvom. Ova gazdinstva koriste, odnosno obrađuju 3,35 miliona hektara zemljišta i poseduju preko 409 hiljada traktora. Prema iskorišćenosti poljoprivrednog zemljišta prednjači region Šumadije i zapadne Srbije, zatim sledi južni i istočni region, na trećem mestu je Vojvodina. Na poslednjem mestu je Beograd sa okolinom.

U Popisu poljoprivrede 2012. godine anketirano je 937.210 domaćinstava i 4.200 pravnih lica. Za potrebe popisivanja angažovano je 6.138 popisivača, 962 opštinska i 294 republička instruktora, 15 regionalnih koordinatora, kao i 795 članova opštinskih popisnih komisija.

S. P.

Stabilno i provereno!

Srednjerani uljani hibrid, koga karakterišu stabilnost i sigurnost u rodu iz godine u godinu. Pokazao je da može lako da se adaptira na različite uslove proizvodnje i donese standardno visoke prinose. Postoji u dve varijante, Rm i Ro.
RO: Otporan na Volvod

KWS Seme Yu d.o.o.
Milutina Milankovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd, Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80, www.kws.rs

Sejemo budućnost
od 1856

Pčelarstvo sve isplativije

- Počeo sam sa jednom košnicom, a sada ih imam oko 40. U međuvremenu sam ubacio u posao i brata od strica koji je majstor za pravljenje košnica. Sada je to već porodičan biznis – priča Ljubiša Šovljanski

Pre desetak godina **Ljubiša Šovljanski** je pristao da pomogne prijatelju oko pčela, ne sluteći da će mu ovaj posao postati hobi, k ako on tvrdi, veoma isplativ. U Čortanovcima, u naselju Kalakača u blizini Dunava, smestio je košnice, zbog mikroklima koja pogoduje pčelama, a ovih dana vrši se prvi pregled košnica.

- Počeo sam sa jednom košnicom, vrlo skromno i bez velikih očekivanja. Imam solidna društva pčela, a umesto DB sistema prešao sam na AŽ sistem sa dadenblat ramovima. Imam sreću što sam ubacio brata Raleta u posao. On je stolar i pravi odlične košnice, to nam mnogo znači za posao. Košnice smo stavili na regale na samu obalu Dunava gde je vazduh mnogo čistiji te je i med kvalitetniji - započinje priču Ljubiša i pojašnjava:

- U decembru nije bilo posla, pa smo taj period iskoristili za pravljenje košnica. U januaru je počelo pročišćavanje i let, a bitno je da bude jedan lep dan da bismo mogli ovaj posao da obavimo. Prošla godina je bila sušna pa smo imali samo jedno vrcanje, inače bude i dva vrcanja livadskog meda u sezoni.

Ljubiša je član Udruženja pčelara „Roj“ u Indiji. Da bi neko savladao tehniku pčelarenja uz dobrog instruktora potrebno je najmanje dve

godine. Ljubiša je penzioner i kaže da se iz hobija bavi ovim poslom koji se tokom godina pokazao kao isplativ.

- Ne idem na pijacu, med uglavnom prodajem komšijama, prijateljima i poznanicima. Šaljem svojim stalnim mušterijama u Beograd, Novi Sad i u Crnu Goru. Obično u sezoni bude 100 kilograma meda po košnici i sve se rasproda. Trenutno imam zaliha oko 300 kilograma ali to će se prodati. Inače, imamo nekoliko vrsta meda: bagremov, livadski, žalfijin, lipov i suncokretov med. Na Frušku goru idemo za lipov med, a za suncokretov u Banat - ističe Ljubiša.

Mnogi pčelari, poput Ljubiše, tvrde da je med izuzetno lekovit. Preporučuje da se uzima svakodnevno jer poseduje mnogo lekovitih i hranljivih sastojaka. Ljubiša kaže da ne uzima antibiotike od kako koristi med. eća se da je jednom imao 50 uboda pčela, ali da, ukoliko neko nije alergičan, ne može ništa loše da mu se desi.

- Zadovoljan sam svojim biznisom, u stresno vreme kakvo je današnje, mogu reći da mi boravak u prirodi izuzetno prija. Mnogi pčelari dožive duboku starost. Da li je to zbog ujeda pčela pa postaju imuni ili zbog lekovitih sastojaka meda, svedjedno je. Ne postoji ništa zdravije

od mleča. To je proizvod od matice, koji je deset puta jači od pčelinjeg meda.

Ljubiša kaže da se u Srbiji proizvodi najkvalitetniji med, ali da ga ima malo jer je velika potražnja. On smatra da država treba da obezbedi veću podršku pčelarima.

- Ja sam raspoložen da izvozim med i plan mi je da broj košnica povećam na 100. Očekujem kao i većina poljoprivrednih proizvođača pomoć države u vidu subvencija, mada kakva god situacija u buduću bude bila, nastaviću da se bavim pčelarstvom. Od pre tri godine uveo sam i brata u posao. Njegov sin je na Poljoprivrednom fakultetu odsek pčelarstvo, te će nam i on biti od velike pomoći - kaže Ljubiša Šovljanski.

Ono što Ljubišu kao i mnoge pčelare zabrinjava, jeste sve češće uginuće pčela usled prskanja voća.

- Poznato je da se rodnost vonjaka povećava čak 70 posto ukoliko u blizini ima pčela koje ga oprašuju. Međutim, voćari ne žele da saradjuju sa nama, pa često prskaju voće i dolazi do masovnog uginuća pčela. Nadamo se da će se ovaj problem rešiti u narednom periodu, jer priroda je čudo i samo treba pratiti njen proces kako ne bi narušili ravnotežu - završava priču Ljubiša Šovljanski.

M. Balabanović

Porodični biznis

KERMESS
KLIMT
KWS 3381
KRABAS
MIKADO

Stabilno i provereno!

KERMESS – Zakon
KLIMT – Savremen i prinosan
KWS 3381 – Rani hibrid za rekorde
KRABAS – Najraniji
MIKADO – Šampion silaže

Sejemo budućnost
od 1856

KWS Seme Yu d.o.o.
 Milutina Milanovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd, Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80, www.kws.rs

Vinogradarstvo na malim površinama

Prof. dr. Nada Korać
Poljoprivredni fakultet Novi Sad
Departman za voćarstvo, vinogradarstvo,
hortikulturu i pejzažnu arhitekturu

Značaj vinogradarstva

Vinogradarstvo kao radno intenzivna grana pruža mogućnost zapošljavanja radne snage i to u onim krajevima gde ratarske i druge kulture slabo uspevaju. Razvoj vinogradarstva podstiče razvoj i oživljavanje sela i razvoj drugih grana privrede kao što su prerađivačka industrija, turizam, trgovina i sl. Može dati veliki prihod sa srazmerno male površine. Dobar je izvozni artikal

Pre više hiljada godina čovek je otkrio slatke, ukusne plodove vinove loze, kao i opojnu moć njihovog prevrelog soka, i od tada je ona postala jedna od njegovih omiljenih voćnih vrsta. Grožđe se koristi u svežem stanju kao voće ili prerađeno u vino, sokove, destilate, suvo grožđe. Kao sekundarni proizvodi mogu se iskoristiti komina za proizvodnju komposta i semenke za izdvajanje ulja. Orezana loza se takođe može iskoristiti za spravljanje komposta ili kao ogrev.

Za sok vinove loze se ne kaže bez razloga da je "biljno mleko" ako se ima u vidu njegova velika hranljiva, dijetetska i lekovita vrednost. Grožđe sadrži veliki broj za ljudski organizam vrlo važnih sastojaka. U zavisnosti od sorte i stepena zrelosti u grožđu može biti od 12-30% šećera, uglavnom u obliku lako usvojenih heksoza - fruktoze i glukoze. Energetska vrednost 1 kg grožđa je vrlo visoka i odgovara količini od oko 1,2 kg krompira, 1,1 kg mleka ili oko 0,5 kg mesa. Po značaju drugi sastojak grožđa su organske kiseline. Sa preko 90% u širi su zastupljene vinska i jabučna kiselina, a prisutne su još i limunska, čilbarna, oksalna, glukonska, glukuronska i druge. Bogatstvo mineralnog kompleksa grožđa je za ljudski organizam značajan izvor K, Ca, Na, Mg, P, S, Fe, Cu, Mn, Al, B, J i drugih elemenata neophodnih za izgradnju krvi, kostiju, nervnog sistema i sl. Grožđe sadrži veliki broj vitamina ali u manjim količinama. Od ostalih sastojaka, u grožđu se nalaze azotne materije, aromatične, bojene materije, tanini, polifenoli i dr. Dokazana su lekovita svojstva supstanci iz grupe polifenola (rezveratrola), koje su skoncentrisane u semenkama i pokožici, najviše kod crnih sorti. Polifenoli su antioksidansi koji eliminišu štetne supstance iz organizma, pomažu organizmu u ekonomisanju vitaminom C, štite srce od infarkta, usporavaju starenje ćelija, imaju antibakterijsko i antivirusno dejstvo. U svetu, naročito u Francuskoj, upotreba polifenola iz grožđa je visoko komercijalizovana i u prodaji se mogu naći ne samo u vinu već i kao dijetetski proizvodi u vidu kapsula ili u obliku kozmetičkih preparata. U Crnoj Gori se proizvodi vino, Vranac "pro corde" (za srce), koje je obogaćeno većim količinama rezveratrola. U Jalti, na Krimu, već decenijama se primenjuje tzv. "ampeloterapija", to jest lečenje grožđem. U narodnoj medicini od davnina su poznata lekovita svojstva grožđa, listova vinove loze i rarije komovice.

Značaj vinogradarstva je i u tome što se vinova loza može uspešno gajiti i na zemljištima koja nisu pogodna za gajenje drugih kultura. To su brdoviti tereni, peskovi, kamenita i šljunkovita zemljišta.

U poslednje vreme se veliki značaj pridaje integralnom i organskom konceptu u voćarstvu i vinogradarstvu i podstiče se njihov razvoj u rejonima gde nije bilo intenzivne poljoprivrede i primene velikih količina pesticida i veštačkih đubriva, to jest u uslovima nezagađene prirode (Gvozdenović i sar., 2007; Lazić, 1998; Oljača, 2006; Willer, 2000).

Mudri vino piju

Vinova loza je biljka sunca, ljubavi, prijateljstva među ljudima. Ona je simbol radosti, slavlja, života, nadahnuća i prosperiteta. Narodna poslovice kaže: "Ludi boj biju, a mudri vino piju."

Vinova loza se može gajiti na okućnici kao dekorativna, a u isto vreme i korisna biljka, zatim na malim površinama, u cilju zadovoljavanja sopstvenih potreba za svežim grožđem ili vinom, za snabdevanje lokalnog tržišta, ili na većim površinama u cilju snabdevanja većih tržišta, pa čak i za izvoz.

Vinogradarstvo kao radno intenzivna grana pruža mogućnost zapošljavanja radne snage i to u onim krajevima gde ratarske i druge kulture slabo uspevaju. Razvoj vinogradarstva podstiče razvoj i oživljavanje sela i razvoj drugih grana privrede kao što su prerađivačka industrija, turizam, trgovina i sl. Može dati veliki prihod sa srazmerno male površine. Dobar je izvozni artikal.

Vinova loza je biljka sunca, ljubavi, prijateljstva među ljudima. Ona je simbol radosti, slavlja, života, nadahnuća i prosperiteta. Narodna poslovice kaže: "Ludi boj biju, a mudri vino piju."

ORGANI VINOVE LOZE

Svaka pojedinačna biljka vinove loze se zove čokot, ponegde gidža ili trs. Na čokotu se razlikuje: podzemni deo - koren i nadzemni deo koji obuhvata: stablo, lastare, okca, listove, rašljike i cvasti odnosno grozdove.

Koren

Iz isključive semenke se razvija korenov sistem sejanca, a ožiljavanjem vegetativnih delova čokota nastaje tzv. adventivni korenov sistem. Vinova loza se razmnožava semenom samo u oplemenjivačkom radu pri stvaranju novih sorti. U praksi se loza razmnožava vegetativno pri čemu se najčešće upotrebljavaju delovi jednogodišnje zrele loze - reznice. Deo reznice koji se posadi u zemlju naziva se korenovo stablo i na njemu se formira više spratova žila. Ožiljavanje je najizraženije na kolencima u kojima se nalaze najveće količine hranljivih materija. Najbliže površini zemlje su tzv. "površinske žile", "brandusi" ili "rososkupljači" koje se razvijaju na račun dubinskih žila. Budući da se razvijaju u plitkom sloju zemljišta (10-15 cm), ove žile lako izmrzavaju zimi a leti stradaju od suše. Moraju se uklanjati u prporištu, a ako je potrebno, i u vinogradu. Središnje žile se razvijaju iz kolencata na sredini reznice, a osnovne, stopalne ili dubinske iz najdonjeg kolencata na reznici. Ove žile su najduže i najdeblje i granaju se čak do ogranaka šestog i sedmog reda. Najveća masa osnovnih žila se nalazi na dubini od 30-70 cm. Pojedine žile prodiru i po nekoliko metara u dubinu zemljišta.

U proleće, kada se zemljište na dubini od 50 cm zagreje na oko 6°C, koren počinje da raste, formiraju se vršni, beli korenčići. Najintenzivniji rast korena je krajem proleća, do početka juna. U toku leta (juli, avgust), kada nastupe suše, rast se smanjuje, zatim se u septembru opet intenzivira, da bi početkom zime rast korena prestao.

Stablo i lastari

Stablo je nadzemni deo čokota. Pri formiranju uzgojnog oblika ono nastaje od jednogodišnje zrele loze. Predstavlja višegodišnje drvo. U uslovima slobodnog rasta u prirodi može dostići dužinu od više desetina metara, a po obimu može biti i do 1 m. U vinogradima je visina i debljina stabla znatno manja i uslovljena je uzgojnim oblikom. U ovom pogledu razlikujemo čokote sa niskim stablom (do 50 cm), srednje visokim (50-120 cm) i visokim stablom (preko 120 cm). Stablo se može granati na kraće ogranke - krakove, ili se može produžavati u kordunice ili se na njegovom vrhu (glavi) mogu rezidbom ostavljati lukovi i kondiri (Karlovački uzgoj). Na kordunici se obično nalaze rodni čvorovi sa kojih polaze rodni elementi jednogodišnjeg drveta koji se orezuju na razne načine. Ako se režu kratko (2-4 okca), zovu se kondiri, a ako se režu dugačko (na 5 i više okca), zovu se lukovi.

Lastari, letorasti ili mladice se razvijaju iz pupoljaka. U prvoj polovini vegetacije oni su zeljasti, a zatim odrvene pa ih nazivamo zrelim lastarima.

I zeleni i zrelo lastar je segmentiran, odnosno na njemu se razlikuju: kolenca (nodusi) i članci (internodije). Kolenca ili nodusi su zadebljali delovi i na njima se nalaze okca, listovi, zaperci, grozdovi i rašljike. Pri osnovi lastara članci su kratki, sabijeni.

Na svakom kolencu lastara se nalazi list. U osnovi lisne drške se formiraju zaperkov pupoljak i zimsko okce. Zaperkov pupoljak se razvija u lastar iste godine u kojoj je i formiran, dok se zimsko okce formira u toku jedne vegetacije, prezimi, a lastari se iz njegovih pupoljaka razvijaju tek početkom sledeće vegetacije. Zeleni lastari se razvijaju iz pupoljaka zimskih okca. Njihov intenzitet rasta je u direktnoj zavisnosti od temperatura. Najintenzivniji porast lastari imaju u vreme cvetanja loze (krajem maja, početkom juna, čak i do 10 cm za 24 sata), a zatim se intenzitet rasta postepeno smanjuje. Paralelno sa rastom lastara formiraju se i svi drugi organi na njemu: listovi, okca, cvasti, grozdovi.

Pupoljci i okca

Formiraju se na kolencima u pazuhu listova te se zbog toga i zovu pazušni pupoljci. Razlikujemo: letnje ili zaperkove pupoljke, zimsko okca koja se sastoje iz više pupoljaka i spavajuće pupoljke.

Letnji ili zaperkov pupoljak se prvi formira. Razvija se u lastar koji se zove zaperak još u toku iste vegetacije. To je lastar drugog reda. Pojedine sorte se u pogledu broja i dužine zaperaka jako razlikuju.

Ukoliko se odseče vrh osnovnog lastara (lastar I reda), nekoliko vršnih zaperaka (2-3) preuzimaju njegovu ulogu i razvijaju se znatno snažnije. Zaperci mogu da nose i grožđe koje se zove greš. Ovo grožđe sazreva za oko 20-30 dana posle grožđa na osnovnim lastarima. Razne sorte imaju vrlo različitu rodnost zaperaka.

Zimsko okca se počinju formirati pre cvetanja loze. Njihovo formiranje i diferenciranje traje do kraja leta, kada prelaze u stanje mirovanja. Prekrivena su tvrdim ljuspastim listićima, a unutrašnjost je ispunjena vunastom materijom koja štiti pupoljke od izmrzavanja i vlage. Početkom sledeće vegetacije se produžava

pa II reda itd. Najrazvijeniji pupoljak prvi kreće u proleće. Njega biljka favorizuje. Međutim, najrazvijeniji pupoljci su i najosetljiviji na niske temperature u toku zime, tako da oni prvi i izmrzavaju.

Rodnost zimskih okca je različita u raznih sorti. Kod nekih sorti su već i najdonja okca na lastaru vrlo rodna (autohtone *Pontica balcanica* sorte: prokupac, smederevka, slankamenka i druge), dok su kod drugih sorti rodna samo udaljenija okca od osnove, počev od 5, 6. itd. (zapadnoevropske *Galica* sorte i stone sorte: rizling, sovinjon, traminac, afuz ali, muskat italija i dr.). Ovo svojstvo sorti je neophodno poznavati jer od toga zavisi način rezidbe. Sorte čija su i najdonja

diferenciranja pojedinih organa u njima i to prvenstveno diferenciranje cvasti.

Zimsko okca su složena iz više pupoljaka. U sredini se nalazi centralni ili glavni pupoljak koji je najrazvijeniji. Pored njega je smešteno još nekoliko pupoljaka koji se nazivaju suočice. One su u različitom stepenu izdiferencirane. Jedna ili dve su nešto razvijenije od ostalih.

U osnovi lastara zimsko okca su slabije diferencirane, imaju manji broj pupoljaka i oni su slabije razvijeni. Pupoljci u zimskom okcu su u stvari embrionalni lastari sa 5-7 formiranih internodija. Na njihovim kolencima se nalaze začeci budućih lastara, cvasti i rašljike.

Koliko će se formirati kolencata i koliko cvasti u zimskom okcu, zavisi od uslova koji su vladali u vreme kada se ona formirala (Winkler i sar. 1974).

Najrazvijeniji pupoljci su i najrodniji jer su oni u najvećem stepenu diferencirani. To je u zimskom okcu centralni pupoljak. Posle njega dolazi suočica I reda,

okca visoke rodnosti mogu se rezati na kondire, dok sorte čija donja okca imaju slabiju rodnost treba rezati na lukove.

Spavajući pupoljci (okca) se nalaze na višegodišnjim delovima čokota, ispod kore, i nastali su od nerazvijenih pupoljaka zimskih okca (najčešće suočica). Oni mogu ostati u stanju mirovanja duži niz godina, a razvijaju se u lastare kada nastupe povoljni uslovi za njih. To može biti usled oštećenja pupoljaka ili lastara iz zimskih okca ili zbog nepravilno izvedene rezidbe (malo opterećenje).

Lastari koji se razvijaju iz spavajućih pupoljaka zovu se jalovci jer su obično nerodni (jalovi) ili vrlo slabe rodnosti. Prepoznamo ih pre svega po tome što ne izbijaju sa jednogodišnje loze nego sa višegodišnjih delova čokota (stabla, glave čokota, krakova). U slučaju jakih zimskih mrazova kada izmrzne stablo čokota, lastari izbili iz spavajućih pupoljaka pri osnovi stabla, mogu se iskoristiti za regeneraciju čokota.

Od proizvodnje do osiguranja

U Pećincima je 23. januara, pod pokroviteljstvom opštine, održano predavanje za poljoprivrednike koje je organizovala Agencija za razvoj opštine Pećinci. Predavanje, na trenutno aktuelne teme, kao što su prihrana strnih žitarica, rezultati oglada na ratarskim kulturama iz prošle godine, vođenje knjiga polja za individualne proizvođače, zaštita ozimih useva od bolesti i štetočina i osiguranje poljoprivrednih useva, su održali profesori s novosadskog Poljoprivrednog fakulteta i inženjeri Poljoprivredne stručne službe iz Sremske Mitrovice.

– Agencija za razvoj opštine Pećinci organizovala je predavanje s ciljem da poljoprivrednici naše opštine vratimo mesto koje joj pripada, jer je poslednjih godina bila zapostavljena iako od nje živi 90 odsto stanovnika – rekao je **Milan Aleksić**, direktor Agencije za razvoj opštine Pećinci i dodao da je veoma bitno da poljoprivrednici na vreme saznaju sve što je važno iz oblasti tehnologije proizvodnje i zaštite bilja. Takođe, Aleksić je dodao da je ovo tek početak i da su teme veoma zanimljive za poljoprivrednike, te je najavio da će organizovati još niz predavanja o pitanjima i problemima koji tište poljoprivrednike. Ovo je, ujedno i pokušaj da im se na taj način pomogne da unaprede svoju proizvodnju, postignu bolje prinose i izbegnu rizike.

Poljoprivrednike i predavače pozdravio je pomoćnik predsednika opštine **Milenko Velikić**.

– Vaš odziv na predavanje je dokaz da je odluka o njegovom organizovanju bila ispravna – kazao je

Velikić i pozvao poljoprivrednike da daju sugestije o tome šta ih interesuje za naredno predavanje.

Govoreći o prihrani pšenice, samostalni stručni saradnik za strna žita u Poljoprivrednoj stručnoj službi Sremska Mitrovica **Zoran Aćimović** upoznao je poljoprivrednike pećinačke opštine i s projektom Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu koji je pripremio knjigu polja za proizvođače, kako bi evidentirali sve ono što rade tokom godine. Za-

Milan Aleksić

interesovani su dobili knjigu polja i uputstva kako da ona bude u funkciji bolje proizvodnje.

O proizvodnji šećerne repe i preporukama koje su zasnovane na analizi propusta iz prethodnih nekoliko godina, govorila je **Katica Škrbić** iz sremskomitrovačke Poljoprivredne stručne službe. Poljopri-

Predavanje za poljoprivrednike u Pećincima

vrednici su dobili bilten za ovu godinu u kome su dati rezultati oglada i preporuke sortimenta.

O upravljanju rizicima u poljoprivredi s akcentom na osiguranje plodova govorio je prof. dr **Todor Marković** s Departmana za ekonomiku poljoprivrede i sociologiju sela Poljoprivrednog fakulteta. Po pitanju osiguranja on se osvrnuo na stanje u Srbiji jer naša zemlja po ovome ne spada u razvijene zemlje.

– Želim da upoznam poljoprivrednike sa novim oblicima osiguranja koji postoje u Americi i nekim drugim zemljama, i da zajedno vidimo da li možemo da prihvatimo te nove vidove osiguranja, kako bi poljoprivrednici bili oslobođeni rizika u proizvodnji – kazao je profesor Marković.

Samostalni stručni saradnik za zaštitu bilja **Senka Mišković**, govoreći o kukuruznom plamencu, naglasila je da se zaštita svodi na

preventivne mere, na poštovanje plodoreda, način setve i suzbijanje korova u usevu i na krajevima parcela, dok je rukovodilac odeljenja za kukuruz u Poljoprivrednoj stručnoj službi **Vladimir Marić** u svom predavanju akcenat stavio na tehnologiju proizvodnje kukuruza od setve do nege useva, ocenivši da su na prošlogodišnji loš rod uticali ne samo suša nego i odabir sortimenta, gustina setve i primena agrotehničkih mera.

G. M.

ZAKUP POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U BEOČINSKOJ OPŠTINI

Grabovo u centru interesovanja

Od ukupno ponuđenih opštinskih 510 hektara u državnoj svojini, u k. o. Grabovo izdato u zakup oko 160 hektara (nuđeno 205 ha) – Zakupljena parcela u Banoštoru namenjena za podizanje vinograda

U prostorijama Opštinske uprave u Beočinu, sredinom januara, održan je drugi krug javne licitacije za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini. Javno nadmetanje, prema rečima **Jelene Pašćan**, višeg stručnog saradnika za poljoprivredu, obavljeno je za ponuđeno državno zemljište u svih osam katastarskih opština (Beočin, Rakovac, Čerević, Banoštor, Sviloš, Grabovo, Susek i Lug) na teritoriji ove lokalne samouprave. Za razliku od prvog kruga, kada su učestvovali samo poljoprivrednici iz tih mesta, sada su mogli da licitiraju i zainteresovani subjekti sa strane.

– Pravna i fizička lica sa registrovanim poljoprivrednim gazdinstvom, koja su u aktivnom statusu, mogla su da licitiraju za ukupno 510 hektara državnog poljoprivrednog zemljišta raspoređenog u 125 kompleksa. Od raspoloživih površina u zakup je izdato ukupno 174,63 hektara raspoređenih u dvadeset kompleksa (parcela) – kaže Jelena Pašćan.

Najveće interesovanje poljoprivredni proizvođači su pokazali za zemljište u katastarskoj opštini Grabovo, gde je od raspoloživih 205 hektara u zakup izdato oko 160 hektara raspoređenih u dvanaest parcela. Pored ovog malog fruškogorskog sela, izlicitirano je i poljoprivredno zemljište u k. o.

Potpisivanje ugovora o zakupu zemljišta

Beočin – oko 0,6 ha, Banoštor – 2,4 ha, Sviloš – 9,9 ha i Rakovac – oko 3,7 hektara. Putem javnog nadmetanja pomenute površine su date u zakup na period od dve godine, osim jednog kompleksa u Banoštoru koji je izlicitiran na dvadeset godina, pošto je predviđen za podizanje vinograda.

Inače, opštinskim oglašom ponuđene a neizlicitirane površine neće biti predmet ponovljenog javnog nadmetanja, već će se naći u ponudi prilikom raspisivanja licitacije krajem 2013. godine.

Javnim oglašom, koji je pred-

sednik beoćinske opštine mr **Bogdan Cvejić** raspisao tokom decembra 2012, u zakup je tada ponuđeno oko 510 hektara poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini. Slobodne parcele (ukupno 131) su bile raspoređene u svih osam katastarskih opština, a zainteresovanima je bilo omogućeno, krajem decembra i prvih dana januara, da obidu ponuđeno zemljište i upoznaju se sa njegovim osnovnim karakteristikama. Oglašom je izričito bilo naglašeno da se ove parcele mogu koristiti isključivo za poljoprivrednu proizvodnju,

Vinogradarski i voćarski kraj

Prema zvaničnim katastarskim podacima, ukupna površina beoćinske opštine iznosi oko 18.500 hektara, od čega na poljoprivredno zemljište otpada 46,5 odsto. Po svojim reljefnim i drugim karakteristikama, ova sredina se veoma razlikuje od ostalih, pretežno ravničarskih delova Srema i Vojvodine. Beočin i mesta u toj opštini imaju sve odlike voćarsko-vinogradarskog kraja, dok je veoma malo površina pogodnih za ratarske kulture. U Banoštoru, Čereviću i Rakovcu, na primer, stanovništvo se sve više okreće vinogradarstvu, a u Suseku, Lugu, Svilošu i Grabovu – stočarstvu. Na teritoriji opštine Beočin registrovano je nešto više od 530 poljoprivrednih gazdinstava, kao i četiri preduzeća.

Uskoro novi zasadi vinove loze

ali ne i davati u podzakup. Kao što se na licitaciji, 11. januara, pokazalo, interesovanje nije bilo veliko, pošto su poljoprivrednici zakupili

svoga oko 175 od ponuđenih 510 hektara državnog zemljišta.

D. P.

Proizvodnja jagodastog voća

Doc. dr. Nenad Magazin
Poljoprivredni fakultet Novi Sad
Departman za voćarstvo, vinogradarstvo,
hortikulturu i pejzažnu arhitekturu

Gajenje jagode na supstratu

Da bi se što više ujednačilo snabdevanje biljaka vodom i hranjivim materijama, treba svakodnevno pratiti vlažnost supstrata, te ukoliko gornje saksije pokazuju znake deficita vlage, voda se može pustiti samo toliko da prokapa do prve saksije u kojoj je supstrat zasićen vodom. Važno je da se navodnjavanje vrši često, sa manjim količinama vode, a prihrana (fertirigacija) mora da bude sa veoma niskim koncentracijama đubriva

Postoji veliki broj različitih tehnologija proizvodnje jagode na supstratu. Većina tehnologija podrazumeva korišćenje plastenika ili staklenika različitih dimenzija odnosno zaštićeni prostor. Staklenička proizvodnja je najskuplja i najintenzivnija, ali omogućava 2-3 pune berbe godišnje. Nivo proizvodnje je veoma visok. Prihrana, navodnjavanje, temperatura i veštačko svetlo kontrolišu se uz pomoć kompjutera, vrši se dodavanje CO₂, a ceo sistem fertirigacije je zatvoren, tj. vrši se reciklaža vode i hranjivih materija. Osim staklenika koriste se i plastenici različitih dimenzija sa jednodrukom ili dvostrukom folijom. U zadnje vreme širi se i gajenje jagode na supstratu na otvorenom, uglavnom za letnju berbu. Zajedničko za sve ove načine proizvodnje je horizontalni raspored biljaka (slika 24) u vidu redova, s tim što se ponegde instaliraju po dva

ni prostor treba prekriti reflektujućom folijom bele boje. Da bi se što više ujednačilo snabdevanje biljaka vodom i hranjivim materijama, treba svakodnevno pratiti vlažnost supstrata, te ukoliko gornje saksije pokazuju znake deficita vlage, voda se može pustiti samo toliko da prokapa do prve saksije u kojoj je supstrat zasićen vodom. Važno je da se navodnjavanje vrši često, sa manjim količinama vode, a prihrana (fertirigacija) mora da bude sa veoma niskim koncentracijama đubriva.

Izbor mesta, položaja i zemljišta za podizanje zasada

Jagoda je veoma adaptabilna voćna vrsta koja može uspešno da se gaji i u mediteranskoj i u kontinentalnoj klimi, kao i na različitim zemljištima. Prilikom izbora mesta za podizanje zasada mora se voditi računa o pristupačnosti loka-

visinama gajiti stalnorađajuće sorte. Što se kvaliteta zemljišta tiče, jagodi najviše odgovaraju zemljišta sa ujednačenom teksturom i strukturom (peskovito-ilovasta ili peskovito-glinovita zemljišta) koja omogućavaju dobru prozračnost i ne zadržavaju previše vode. Jedno od najboljih zemljišta za jagode je rečni nanos (aluvijum). Što se tiče hemijskih osobina, optimalna pH zemljišta je od 6,0 do 6,5, a sadržaj aktivnog kalcijuma treba da je manji od 5%. Od mehaničkog sastava zemljišta zavisi minimalni sadržaj neophodnih biogenih elemenata. Sve neophodne fizičko-hemijske osobine zemljišta se lako i jednostavno određuju analizom uzorka zemljišta u ovlašćenim laboratorijama.

Priprema zemljišta

Prilikom pripreme zemljišta za podizanje zasada mora se voditi računa i o prethodno gajenim kulturama. Na svežim krčevinama, pogotovo višegodišnjih zasada koštičavog voća, ne treba saditi jagode bez odmaranja zemljišta od 3 do 5 godina. Jagodu ne treba saditi ni posle paprike, paradajza, patlidžana, krompira, a najbolji predusevi su pasulj, soja, grašak, strna žita. Ukoliko je zemljište jako zakorovljeno, u maju ili junu je potrebno nekim od totalnih herbicida uništiti korove. Ako je zemljište nezakorovljeno pripremu zemljišta treba početi na oko mesec dana pre sadnje. Na osnovu hemijske analize zemljišta određuje se količine organskih i mineralnih đubriva koje treba dodati, odnosno zaorati. Te količine iznose 500-800 kg kompleksnog mineralnog đubriva i 30-50 tona stajnjaka po hektaru, zavisno od rezultata analize zemljišta, ali ih treba korigovati ako se planira redovna prihrana kroz sistem za navodnjavanje (fertiri-

Slika 24. Horizontalni sistem gajenja jagode na supstratu u staklenicima (N. Magazin)

Slika 27. Frigo živići (N. Magazin)

reda jedan iznad drugog. Razlog dominacije ovog načina gajenja je ujednačenost biljaka i sazrevanja plodova što je veoma važno proizvođačima jer žele da skrate period berbe. Kao supstrat se najčešće koriste mešavine različitih vrsta treseta, usitnjena kora četinaru, vlakna kokosa.

Tehnologija proizvodnje jagoda na supstratu u Srbiji je bitno drugačija od one koja se koristi u Zapadnoj Evropi, ali iako je bilo malo predznanja i stručne pomoći, ipak su kod pojedinih proizvođača postignuti solidni rezultati. Većinom se koristi vertikalni sistem gajenja, a horizontalni sistem još nije zaživeo u znatnijoj meri. Osnovna postavka vertikalnog sistema je da se što više iskoristi prostor i da se na taj način dobiju veliki prinosi po jedinici površine (slika 25). Na noseće stubove se postavi niz od 7-9 saksija i u svakoj se nalaze po 4 biljke. S obzirom na specifičnosti ovog sistema, mogu su se očekivati i različiti problemi. Ono što se često najlakše uoči je neujednačenost biljaka po visini stuba iz više razloga: zbog razlika u temperaturi, osvetljenosti i snabdevenosti vodom (slika 26) i hranjivima. Da bi biljke u startu bile što više ujednačene, potrebno ih je posaditi u saksije u optimalnom periodu, a zatim saksije postaviti horizontalno i uneti ih u plastenik tek pred period zimskog mirovanja. Da bi se do biljaka dovela maksimalna količina svetlosti, rastojanje između stubova u redu i između redova ne treba da bude ispod 1,20 m, a kod bujnijih sorti i veće. Međured-

cije (put, radna snaga, tržište) i dostupnosti vode jer je savremena proizvodnja jagode nezamisliva bez navodnjavanja. Položaj parcele treba uskladiti sa gajenim sortama. Rane sorte gajiti na parcelama na južnim padinama, sorte pune sezone na parcelama u ravnicima, a kasne sorte na severnim padinama. Na većim nadmorskim

Slika 25. Gajenje jagode u vertikalnom sistemu na supstratu (N. Magazin)

Slika 26. Hloroza jagode u donjim saksijama uzrokovana prevlaživanjem supstrata (N. Magazin)

gacija). Zaoravanje đubriva, odnosno duboko oranje, vrši se na dubinu od 40 cm bar mesec dana pre sadnje. Dva-tri dana pre sadnje vrši se fina priprema zemljišta setvospremačima, frezama ili drugim odgovarajućim mašinama.

Izbor sorti jagoda

Za proizvodnju se preporučuju sledeće sorte jagode:

Stone jednorodne sorte: kortina, eris, kleri, madlen, marmolada, el-santa

Stone stalnorađajuće sorte: flamenko, selva

Sorte za preradu: zenga zengana

Perspektivne sorte: arosa, antea, tučampion, sonata, idea

Vreme sađenja i izbor sadnog materijala jagode

Optimalno vreme sadnje jagode u našim uslovima je od kraja juna do sredine avgusta. Što je nadmorska visina veća i što je sadni materijal lošiji, sadnja se mora obaviti ranije. Sadnja je moguća i u toku jeseni (septembar-oktobar), ali samo sa dobro razvijenim živićima (A++ ili kontejnerski) i u zaštićenom prostoru. U suprotnom se rizikuje izmrzavanje preko zime, ali i značajan podbačaj roda na proleće. Prolećna sadnja jednorodnih sorti jagode nije preporučljiva. Stalnorađajuće sorte se sade na proleće da bi dale svoj rod u toku letnjih i jesenjih meseci.

Najveći deo sadnog materijala jagode na domaćem tržištu potiče iz uvoza. Najviše se nude "frigo" živići (slika 27) koji su čuvani u hladnjačama do sadnje, a znatno manje ima zelenih i kontejnerskih živića. Veliku zabunu među proizvođačima unose različite kategorije sadnog materijala jagode koje se javljaju na deklaracijama različitih zemalja. Generalno, što je sadni materijal razvijeniji i kvalitetniji, on dobija veću oznaku koja se kreće od A do A++. Kvalitet tj. razvijenost živića lako se može ustanoviti na osnovu broja živića u jednoj gajbi. Što je broj živića veći, to je sadni materijal lošiji. Kod najrazvijenijih, kontejnerskih živića u jednu gajbu ih ne stane više od 60, a kod najlošijih kategorija sadnog materijala u jednu gajbu stane i do 1200 živića. Ako živići pripadaju nekoj od loših kategorija, prinos u prvoj godini nakon sadnje biće dosta niži.

Pre sadnje, živiće je potrebno pripremiti. Poželjno je potopiti ih u vodu do 24 sata, a zatim 10-15 minuta i u rastvor nekog fungicida da bi se na taj način biljke osvežile i da bismo uništili patogene koji se tokom čuvanja mogu razviti na oslabljenim živićima. Korenov sistem se prekri za jednu trećinu, a potpuno se uklone oni korenovi koji su oštećeni zajedno sa uvenulim lišćem. Kod nekih načina sadnje, korenov sistem se prekraćuje pri samoj sadnji.

Promet roba na Produktnoj berzi

od 28. januara do 1. februara 2013. godine

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Pad cena žitarica
- Kretanje cena na svetskim berzama
- Pad cene soje

Nelikvidnost tražnje i jačanje kursa dinara bila su dva najuticajnije faktora na izgled tržišta roba iz primarnog agrara u Srbiji u protekloj nedelji. Oba ova faktora uticali su na stvaranje opšte slike o padu cena najznačajnijih roba na berzanskom tržištu u Novom Sadu. Promet od 875,36 tona robe više nego duplo je veći u odnosu na prethodnu nedelju, ali to je i dalje ispod prosečnih nedeljnih vrednosti. Finansijska vrednost prometa je u nedelji za nama iznosila 31.600.540 dinara, što je 2,45 puta više od upoređujućeg podatka iz prethodne nedelje.

Dešavanja na tržištu pšenice u protekle tri nedelje sada već pružaju sasvim dovoljno argumenata za konstataciju o trendu pada cene ove robe. Sa nivoa pretežne cene trgovanja od 27,50 din/kg bez PDV pre petnaestak dana, vrednost ove robe je pala najpre na nivo od 27,00 din/kg u prethodnoj nedelji, pa na cenu od 26,50 din/kg na kraju protekle nedelje. Prosečna cena trgovanja pšenice je iznosila 28,78 din/kg (26,65, bez PDV), što je za 1,30% niže od prosečne cene u prethodnom nedeljnom periodu. Pored već navedene finansijske slabosti tražnje u moguće razloge ovakvog pada cene, kao i sve izraženije tržišne apstinencije na ovom tržištu, možemo navesti i sve glasnije zahteve Unije pekara za intervencijom na tržištu pšenice.

Da svaka tržišna logika može da padne pred jednom običnom besparicom, koja je sada već postala znak raspoznavanja našeg tržišta, pokazuju nam najbolje tržište kukuruza i tržište soje. Dve kulture koje su imale najveće podbačaje u proizvodnji i čija će ponu-

da ove godine biti više nego skromna, po logici tržišta bi trebale da protokom vremena imaju sve izraženiji rast cene. Međutim, u protekla dva meseca cene ovih roba su u padu. Razlog je jasan – izvoznici su se uglavnom povukli sa tržišta, a domaća tražnja je izuzetno nelikvidna.

Kukuruz koji se posle novembarskog cenovnog sunovrata sa 25,50 din/kg bez PDV na 23,00 din/kg bio privremeno oporavio i došao do nivoa 24,70 din/kg, ponovo je u padu, pa je trgovanje u protekloj nedelji zatvoreno po ceni od 24,40 din/kg bez PDV. Ova cena je u odnosu na prosečnu cenu trgovanja u prethodnoj nedelji niža za 1,24%.

Pad cene soje u protekloj u odnosu na prethodnu nedelju je još izraženiji i iznosio je 3,06%. Sojom se malo trgovalo, a realizovana je cena od 64,91 din/kg (60,00 bez PDV).

Ako se već treću nedelju za redom po broju zaključenih ugovora i količinskom obimu prometa najviše trgovalo suncokretovom sačmom sa 33% proteina, onda se to više ne može nazvati iznenađenjem na berzanskom tržištu. Na bazi sedam zaključenih kupoprodajnih ugovora, izdefinisala se prosečna cena trgovanja na nivou od 33,79 din/kg (28,16 bez PDV), što je za 1,28% veća cena od prosečne cene trgovanja u prethodnoj nedelji, tako da je ova roba ujedno i jedina roba koja je imala cenovni rast u ovom nedeljnom izveštajnom periodu.

Od ostalih roba trgovalo se još i mineralnim đubrivom AN i to po ceni od 38,45 din/kg.

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM
Kukuruz, rod 2012.	250	26,35-26,68	50	26,35
Kukuruz, rod 2011.	100	26,24	100	26,24
Pšenica, rod 2012.	1.500	28,62-29,05	200	28,62-28,94
Suncokretova sačma, min. 33% proteina	332,36	33,00-35,64	332,36	33,00-35,64
Suncokretova sačma, min. 33% proteina (uvrećena)	18	35,40	18	35,40
Soja, rod 2012.	175	64,80-65,34	125	64,80-65,34
Mineralno đubrivo AN (odložena isporuka)	50	38,45	50	38,45
Sojina sačma, 47% proteina	200	72,60	-	-
Brašno T-500	25	37,80	-	-

PRODEX

Ove nedelje, promet na „Produktnoj berzi“ udvostručen je u odnosu na prethodnu, ali i dalje beleži veoma skromne vrednosti, čime se potvrđuje prošlonedeljna konstatacija da će ovaj januar ostati zabeležen u bližjoj istoriji naše kuće, kao jedan od najgorih kada je u pitanju ostvareni berzanski obim prometa.

I ova nedelja ne bi beležila značajniji boljitak po pitanju porasta količinskog obima prometa, da nije došlo do poskupljenja suncokretove sačme, a time i do intenziviranja trgovine istom. Skoro 40% strukture ovonedeljnog prometa otpada na suncokretovu sačmu, čija je cena, u odnosu na prethodnu nedelju, porasla čak za 2,00 din/kg. Istovremeno cene soje, pšenice i kukuruza, pretrpele su pad, tako da porast cene sun-

cokretove sačme, nije doprineo porastu indeksne vrednosti PRODEX-a.

Kukuruz je u odnosu na prošli petak jeftiniji za 0,30 din/kg, pšenica za 0,50 din/kg, a soja za čak za 1,50 din/kg. Rezultat pada cene ovih proizvoda je pad indeksne vrednosti PRODEX-a za 2,27 indelskih poena. Aktualna tržišna vrednost PRODEX-a iznosi 254,38 indelskih poena.

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP MART 2012.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	285.28 \$/t	286.31 \$/t	285.50 \$/t	289.18 \$/t	286.39 \$/t
Kukuruz	283.69 \$/t	287.08 \$/t	287.15 \$/t	291.41 \$/t	291.48 \$/t

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
242.59 EUR/t (futures mart 12)	222.95 EUR/t (futures mart 12)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
247.75 EUR/t (futures mart 12)	236.00 EUR/t (futures mart 12)

Trenutno najprisutniji faktor na tržištu žitarica koji utiče na kretanje cena jesu vremenske prilike, odnosno neprilike nad najvećim svetskim žitnicama. U odnosu na kraj prošle nedelje martovski fjučers na pšenicu je na čikaškoj berzi poskupeo za 1,43%, dok je fjučers na kukuruz skuplji za 2,23%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno mar. 12	529.49 \$/t	531.91 \$/t	533.38 \$/t	543.30 \$/t	539.56 \$/t
Sojina sačma mar. 12	416.40 \$/t	420.30 \$/t	423.70 \$/t	432.70 \$/t	426.40 \$/t

Vremenski uslovi u J. Americi su pozitivno uticali na kretanje cena roba iz soja kompleksa. Soja sa martovskom isporukom je poskupela za 2,31%, a sojina sačma za 2,82%.

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

Jačanje vrednosti evra u odnosu na dolar je bio ograničavajući faktor za rast cena roba na pariskoj berzi. Tamo je u poslednjih nedelju dana pšenica poskupela za 0,41%, za razliku od kukuruza koji je pojetinio za 0,74%. U Budimpešti je cena pšenice sa martovskom isporukom viša za 4,00%, a kukuruza za 1,00 procentni poen.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.rs
branimir.alivjovic@limagrain.rs
www.limagrain.rs

VOĆE OD 28.1.2013.DO 4.2.2013.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - zelena pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz (uvoz)	kg	230	250	250	bez promene	dobra
2	Banana (sve sorte)	Uvoz (Ekvador)	kg	110	120	110	bez promene	dobra
3	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	140	150	140	bez promene	dobra
4	Jabuka (Ajared)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	dobra
5	Jabuka (Delišes ruž.)	Uvoz (Italija)	kg	120	130	130	rast	prosečna
6	Jabuka (Delišes zlatni)	Uvoz (Italija)	kg	120	130	130	rast	prosečna
7	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	dobra
8	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	80	100	100	-	dobra
9	Jabuka (Mucu)	Domaće	kg	80	100	80	-	dobra
10	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	dobra
11	Kivi (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	130	140	140	bez promene	dobra
12	Kruška (ostale)	Uvoz (Italija)	kg	250	300	300	bez promene	prosečna
13	Lešnik (očišćen)	Domaće	kg	800	1.000	800	bez promene	dobra
14	Limun (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	140	150	150	-	dobra
15	Mandarina (sve sorte)	Uvoz (Grčka)	kg	120	130	120	pad	dobra
16	Mušmula (sve sorte)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	prosečna
17	Nar (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	230	250	250	bez promene	dobra
18	Orah (očišćen)	Domaće	kg	900	1.000	1.000	bez promene	dobra
19	Pomorandža (sve sorte)	Uvoz (Grčka)	kg	80	100	80	pad	dobra
20	Smokva (suva)	Uvoz (uvoz)	kg	400	500	400	bez promene	dobra

POVRĆE OD 28.1.2013.DO 4.2.2013.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - zelena pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	35	40	40	bez promene	prosečna
2	Brokola (sve sorte)	Uvoz (Italija)	kg	230	250	250	bez promene	prosečna
3	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	150	180	150	bez promene	dobra
4	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	60	70	60	bez promene	dobra
5	Karfiol (sve sorte)	Uvoz (Italija)	kg	230	250	250	bez promene	dobra
6	Kelj (sve sorte)	Domaće	kg	80	100	100	rast	dobra
7	Krastavac (salatar)	Uvoz (Grčka)	kg	230	250	250	pad	prosečna
8	Krompir (beli)	Domaće	kg	70	80	80	rast	dobra
9	Krompir (crveni)	Domaće	kg	60	70	70	bez promene	dobra
10	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	30	40	30	-	prosečna
11	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	250	300	300	pad	dobra
12	Luk crni (mladi)	Domaće	veza	35	40	40	bez promene	dobra
13	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	50	60	60	bez promene	dobra
14	Paprika (Babura)	Uvoz (Španija)	kg	300	350	350	rast	prosečna
15	Paprika (ljuta)	Uvoz (uvoz)	kg	500	550	500	bez promene	prosečna
16	Paprika (šilja)	Uvoz (uvoz)	kg	300	350	350	rast	prosečna
17	Paradajz (chery)	Uvoz (Italija)	kg	350	400	400	bez promene	prosečna
18	Paradajz (sve sorte)	Uvoz (Makedonija)	kg	220	230	220	pad	prosečna
19	Pasulj (beli tetovac)	Domaće	kg	350	400	400	bez promene	dobra
20	Pasulj (beli)	Domaće	kg	280	300	300	pad	dobra
21	Pasulj (šareni)	Domaće	kg	280	300	300	pad	dobra
22	Pasulj (žuti)	Uvoz (uvoz)	kg	400	450	450	rast	slaba
23	Patlidžan (sve sorte)	Uvoz (Italija)	kg	280	300	300	rast	slaba
24	Paškanat (sve sorte)	Domaće	kg	150	180	150	bez promene	prosečna
25	Peršun (korenaš)	Domaće	kg	150	180	150	bez promene	dobra
26	Peršun (lišćar)	Domaće	veza	15	20	20	bez promene	dobra
27	Pečurke (šampinjoni)	Domaće	kg	180	200	200	rast	dobra
28	Praziluk (sve sorte)	Domaće	kg	80	90	80	bez promene	dobra
29	Rotkva (sve sorte)	Domaće	kg	60	70	60	pad	dobra
30	Rotkvica (sve sorte)	Domaće	veza	60	70	60	pad	dobra
31	Spanać (sve sorte)	Domaće	kg	180	200	180	pad	dobra
32	Tikvice (sve sorte)	Uvoz (uvoz)	kg	280	300	280	-	prosečna
33	Zelen (sve sorte)	Domaće	veza	50	60	50	bez promene	dobra
34	Zelena salata (sve sorte)	Domaće	komad	50	60	50	bez promene	dobra
35	Šargarepa (sve sorte)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	dobra

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

Datum prikupljanja podataka: 28.1 - 4.2. 2013. god.

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25 kg	Domaće	kg	30	33	30	bez promene	prosečna

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33 kg	Domaće	kg	110	120	120	bez promene	vrlo slaba
2	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33 kg	Domaće	kg	60	70	70	bez promene	vrlo slaba

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50 kg	Domaće	kg	30	32	30	bez promene	prosečna
2	Lucerka (seno u balama)	džak 12-25 kg	Domaće	kg	30	33	30	bez promene	prosečna
3	Pšenica	džak 50 kg	Domaće	kg	30	32	32	bez promene	prosečna
4	Stočni ječam	džak 50 kg	Domaće	kg	30	33	30	pad	prosečna

SILOS Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	rinfuz	Domaće	kg	23.7	24.5	23.7	bez promene	prosečna
2	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	rinfuz	Domaće	kg	23.7	25.1	23.7	bez promene	prosečna
3	Pšenica	rinfuz	Domaće	kg	26.4	27.2	26.4	bez promene	prosečna

CENE ŽIVE STOKE - 28.1 - 4.2. 2013. god.

Mesto prikupljanja cena Pančevo - stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
					min	max	dom		
1	Prasad	16-25 kg	sve rase	kg	240	250	240	pad	slaba
2	Prasad	<=15 kg	sve rase	kg	240	250	250	-	vrlo slaba
3	Tovljenici	80-120 kg	sve rase	kg	180	200	200	-	vrlo slaba

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Datum prikupljanja podataka: 28.1 - 4.2. 2013. god.

Mesto prikupljanja cena: Južno-banatski okrug

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Junad	>480 kg	sve rase	220	230	220	pad	vrlo slaba
2	Tovljenici	80-120 kg	sve rase	160	180	180	pad	prosečna

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

- Prodajem traktor Ferguson 539, plug, drljaču i kamionsku prikolicu 17 t. Tel: 063/15-97-772
- Prodajem traktor IMT 533, drljaču 4 krila, špediter 2.5 tone, plug dvobrazni IMT 756, plug dvobrazni na pomeranje, drljača 4 krila, špartač IMT dvoredni, špediter 2,5 tone. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem Vladimirac 1979. godište sa kabinom i Lifamov elevator za klip kukuruza. Tel: 063/105-07-89
- Prodajem traktor Torpedo 4006 dajcov motor, rasturivač za veštačko đubrivo, abrihter radne površine 10 cm, 2 mašine za izradu kesa i džakova, 2 nazimeta 75-80 kg, polovinu kuće na sprat sa lokalom i posebnim ulazom. 022/449-348, 062/44-93-41
- Prodajem traktor RX 170, kombajn Zmaj 142 i berač Zmaj 223. Tel: 060/066-88-44
- Prodajem traktor Vladimirac u dobrom stanju cena povoljna. Tel: 061/217-27-10
- Prodajem Vladimirca T25 u odličnom stanju. Cena povoljna. Tel: 064/45-10-423
- Prodajem traktor Rus Tornado ili menjam za jeftiniji ili manji uz doplatu, sejačicu za kukuruz 4 reda pneumatsku, sejačicu za žito zahvata 2,5 m. Tel: 063/82-59-342
- Prodajem Ferguson 539 sa kabinom 94. god. Tel: 022/715-406
- Kupujem žitni kombajn manji, do 3 metra. Tel: 063/8313-004
- Prodajem traktor IMT 560, godina proizvodnje 1984. registrovan, 4.000 evra. Tel: 022/442-500
Prodajem kombajn za vađenje krompira i utovarivač za bale. Tel: 064/102-98-93
- Prodajem traktor Ferguson 539, godina proizvodnje 2004, registrovan. Tel: 060/687-26-80
- Prodajem traktor Zetor kristal 80-11, moguća zamena. Tel: 022/661-132, 063/802-4634
Prodajem motokultivator IMT 506, i kazan za rakiju od 80-100 litara. Tel: 022/631-179
- Prodajem traktor IMT 533, drljaču 4 krila, špediter 2.5 tone, plug dvobrazni IMT 756, plug dvobrazni na pomeranje, plug IMT dvobrazni, špartač IMT dvoredni. Tel: 064/3159-118
- Prodajem Ferguson 539 sa priključcima. Tel: 063/1597-772
- Prodajem John Deere 3130 neispravan, ili u delovima. Tel: 064/2099-042
- Menjam IMT 558 sa hidro volanom za IMT 533 ili 539 i prodajem berač Zmaj 213. Tel: 022/752-975, 062/8776-497
- Prodajem kombajn Zmaj 141 Tel: 063/70-84-914
- Prodajem Klasov adapter za kukuruz 4 reda, garažiran, Voganj. Tel: 064/2563689
- Prodajem traktor IMT 539 u odličnom stanju, star 6 godina. Tel: 063/1738-646
- Prodajem IMT 539 u odličnom stanju i baliranu detelinu. Tel: 063/469-016
- Prodajem traktor IMT 560, godina proizvodnje 1984. registrovan, 4.000 evra. Tel: 022/442-500
- Prodajem traktor Zetor kristal 80-11, moguća zamena. Tel: 022/661-132 i 063/802-4634
- Prodajem kombajn za vađenje krompira i utovarivač za bale. Tel: 064/102-98-93
- Prodajem traktor Ferguson 539, godina proizvodnje 2004, registrovan. Tel: 060/687-26-80
- p

- Prodajem traktor IMT 533, plug IMT dvobrazni, plug dvobrazni IMT 756, plug dvobrazni na pomeranje, drljača 4 krila, špartač IMT dvoredni, špediter 2,5 tone. Tel: 064/3159-118
- Prodajem traktor IMT 577 prva serija nove limarije u dobrom stanju, rasipač SIP sa lulom i sejalicu za kukuruz Beker. Tel: 060/6703-660
- Prodajem traktor Rakovicu 60 u solidnom stanju. Tel: 022/737-283, 063/72-63-531
- Prodajem traktor IMT 560, godina proizvodnje 1984 registrovan, 4.000 evra. Tel: 022/442-500
- Prodajem traktor Zetor kristal 80-11, moguća zamena. Tel: 022/661-132, 063/802-4634
- Prodajem motokultivator IMT 506, i kazan za rakiju od 80-100litara. Tel: 022/631-179
- Prodajem kombajn za vađenje krompira i utovarivač za bale. Tel: 064/102-98-93
- Prodajem plug IMT 757/2. Tel: 060/70-12-582
- Prodajem traktor IMT 577. Tel: 060/6703-660
- Prodajem traktor IMT 577 i rasipač SIP sa lulom. Tel: 060/67-03-660
- Prodajem traktor IMT 539 u odličnom stanju i baliranu detelinu. Tel: 063/469-016
- Prodajem traktor Rakovica 65 i IMT 5106, Kuzmin. Tel: 064/3696-145
- Prodajem kombajn Zmaj 141. Tel: 065/466-13-87
- Prodajem traktor IMT 577, stari tip. Ruma. Tel: 065/52-00-961
- Prodajem traktor IMT 558, prvi vlasnik, cena po dogovoru. Tel: 061/80-81-338
- Prodajem traktor IMT 539, odlično stanje. Tel: 063/46-90-16
- Prodajem traktor TE40 i plug ili menjam za ferguson. Tel: 065/542-46-86
- Na prodaju traktor Ursus C-335 u odličnom stanju. Tel: 069/774-858

OPREMA

- Prodajem setvospremač 2.90 IMT, može zamena za 2.20 IMT uz doplatu. Tel: 061/11-18-972
- Silosi pocinkovani, sušare za zrno mobilne i stabilne, sve vrste elevatora i mlinska oprema. Tel: 062/8488-108, 064/3576-201, miroljubvukasinovic@yahoo.com
- Felga za prikolicu Zmaj 485 original, neupotrebljavana. Tel: 064/4647-625
- Prodajem plug trobradni od 12 coli i prikolicu Dubrava 2,5 tone, metalne stranice. Tel: 022/681-424
- Prodajem adapter za kukuruz Clas, 4 reda, sečka, očuvan, garažiran. Voganj. Tel: 064/25-63-689
- Prodajem krunjač na korpe trofazni i elevator Lifamov. Tel: 022/670-901, 063/83-68-768
- Prodajem berač za kukuruz Zmaj 222-U dobrom stanju. Tel: 064/42-22-491
- Prodajem Oltov plug na pomeranje 10 coli i drljaču četiri krila. Cena 400 E. Tel: 060/429-81-13
- Prodajem plug Vogel, 3 brazde 2006. godište, prvi vlasnik. Tel: 064/40-55-179
- Prodajem pneumatsku mašinu za kukuruz. Tel: 063/77-293-69
- Prodajem špartač IMT 4 reda, tanjiraču 24 diska Leopard i 100 bala sojine slame,. Tel: 022/666-228
- Prodajem futoški špartač, 4 reda. Buđanovci. Tel: 022/447-503
- Prodajem kamionsku prikolicu 16 t, registrovana, pogodna i za poljoprivredu, nemačke marke Akerman, sandučarka sa rol ciradom i dva šibera, aluminijumske stranice s nadograđenim novim metalnim stranicama, dvoosovinka, prikolica u perfektnom stanju garažirana. Tel: 061/200-32-17
- Kupujem trobradni plug Leopard ili IMT. 063/109-47-59
- Prodajem rasipač veštačkog đubriva 400 kg, slovenački i prskalicu 440 litara Rau. Tel: 022/668-355, 064/2749-710
- Prodajem plug OLT dvobrazni u odličnom stanju. Tel: 061/2049-633
- Prodajem kosačicu za travu samohodnu u odličnom stanju. Tel: 063/7659-856
Prodajem dvobrazni plug 15 coli i dvobrazni IMT, očuvani. Tel: 064/0135-300
- Prodajem krunjač na korpe trofazni i elevator lifamov. Tel: 022/670-901, 063/8368768
- Prodajem prikolicu za stoku i špediter 2,5 t u dobrom stanju. Tel: 022/2713-674
- Prodajem dvobrazni plug IMT 756 u dobrom stanju. Tel: 069/717-615
- Prodajem adapter za kukuruz Class, 4 reda, sečka, očuvan, garažiran, Voganj. Tel: 064/2563-689
Prodajem ratarsku prskalicu 400 litara. Tel: 064/168-46-52
- Prodajem atestiranu prikolicu 370 kg nosivosti, cena 120 evra. Tel: 063/748-78-23, 062/52-03-30
- Prodajem berač Šempeter 3500. Tel: 063/728-5803
- Prodajem fabričku cisternu za naftu 2.000 litara cena 200 evra. Tel: 022/670-442
- Prodajem jednoredni berač kukuruza, rotacionu kosačicu, levator. Tel: 063/700-58-89
- Prodajem sejalicu pneumatik za kukuruz. Tel: 064/079-72-82
- Prodajem plug IMT 757/2. Tel: 060/70-12-582
- Prodajem veću količinu štapova za tunele. Tel: 022/453-486, 060/4533-799
- Prodajemo prikolicu Zmaj 8 t. Tel: 061/6078-788
- Prodajem prikolicu za stoku i špediter 2,5 t, kompletno sređen. Tel: 022/2713-674
- Prodajem viljuškar Caterpillar nosivosti 2,5 t, visina strele 6 m. Tel: 060/7001-093
- Kupujem presu tvrde bale. Tel: 066/400-927
- Prodajem kukuruznu korpu za aksijalni kombajn Case Internacional, povoljno. Tel: 061/2003-217
- Prodajem prikolicu Dubrava 3 t i kupujem traktorsku gumu 15.5.38 Tel: 022/715-406
- Prodajem sejačicu za kukuruz i sejačicu za žito, uvoz iz Austrije. Tel: 063-8259-342
- Prodajem plug Olt orač 2 14c. Tel: 060/5001-605
- Prodajem ratarsku prskalicu 400 litara. Tel: 064/168-46-52
- Prodajem čekičar, pumpu Bauer, prikolicu 5 tona, auto prikolicu i roto drljaču Lejli. Tel: 063/888-13-31
- Prodajem aparat za varenje, bušilicu i gorionik za peč CG. Tel: 630-544 i 064/20-155-21
Prodajem mašinu za drvo frezu. Tel: 022/472-061
- Prodajem prekrupač, krunjač i komplet priiobor za klanje. Tel: 022/627-602

Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

"ГЕОПЛАН-СРЕМ"

Д.О.О. ЗА ГЕОДЕЗИЈУ И ИНЖЕЈЕРИНГ
Канцеларија: Сремска Митровица, Краља Петра I бр. 5
Тел/факс: 022/626-566, 614-706

- СНИМАЊЕ И ИЗРАДА КАТАСТАРСКО-ТОПОГРАФСКИХ ПЛАНОВА
- СНИМАЊЕ И ИЗРАДА СИТУАЦИОНИХ ПЛАНОВА ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ
- СНИМАЊЕ ОБЈЕКТАТА
- СНИМАЊЕ СВИХ ВРСТА ИНСТАЛАЦИЈА
- СУДСКА ВЕШТАЧЕЊА ИЗ ОБЛАСТИ ГЕОДЕЗИЈЕ
- ДЕОБА ПАРЦЕЛА
- ОСТАЛИ ПОСЛОВИ У ИНЖЕЈЕРСКОЈ И ПРИМЕЊЕНОЈ ГЕОДЕЗИЈИ

E-mail: geoplan_srem@ptt.yu www.geodezija.com/GeoplanSm.html

Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.
Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

- Prodajem oraniju 120 l, korito za šurenje, furunu i kantu emajliranu za mast od 25 kg. Tel: 022/630-544 i 064/20-155-21
- Prodajem atestiranu prikolicu 370 kg nosivosti, cena 120 evra. Tel: 063/748-78-23 i 062/52-03-30
- Prodajem berač Šempeter 3500. Tel: 063/728-5803
- Kupujem trobradni plug Leopard ili IMT. Tel: 063/1094-759
- Prodajem trobradni plug IMT 757 sa točkom. Tel: 065/8353-679
- Prodajem plug IMT 756 i 755. Tel: 069/717-615
- Prodajem kukuruzni adapter Zmaj sa tarupom. Tel: 060/0258-141
- Prodajem prikolicu Dubrava 3t i krunjač odžački. Tel: 022/715-406
- Kupujem setvospremač 2,1 m. Tel: 022/670-267
- Prodajem ratarsku prskalicu kapaciteta 400 litara. Tel: 064/168-46-52
- Prodajem sejalicu pneumatik za kukuruz. Tel: 064/079-72-82
- Prodajem berač Šempeter 3500. Tel: 063/728-58-03
- Prodajem atestiranu prikolicu 370 kg nosivosti, cena 120 evra. Tel: 063/748-78-23, 062/52-03-30
- Prodajem prikolicu za stoku i špediter nosivosti 2,5 t, kompletno sređen. Tel: 022/2713-674
- Prodajem Class adapter za kukuruz 4 reda, garažiran, Voganj. Tel: 064/2563-689
- Prodajem dve drljače, jedna je sa valjcima, dvobrazni IMT plug, prikolicu za stoku, prikolicu nosivosti 3 t, mali i veliki špediter, dve nove autoprikolice i odžački krunjač. Tel: 063/870-30-14
- Prodajem vučeni atomizer 1.000 litara, aparat za autogeno varenje sa crevima, ratarsku prskalicu od 450 litara, motorin voćne rakije od breskve, nektarine, šljive, jabuke, presu za vino. Tel: 065/36-84-652
- Prodajem plug IMT 756 i 755. Tel: 069/717-615
- Prodajem berač Zmaj 222. Tel: 060/500-16-05
- Prodajem prikolicu Dubrava nosivosti 3 t i krunjač odžački. Tel: 022/715-406
- Prodajem plac 20 ari u Staroj Pazovi, povoljno. Tel: 022/315-760, 064/25-63-689
- Povoljno prodajem stan u Šidu na istoku. 4. Sprat 67 m². Tel: 064/56-81-294
- Prodajem kuću sa svim pratećim objektima u Šidu, ulica 12. april 18. Tel: 060/414-03-59
- Izdajem jednoiposoban stan u Šidu, G-2 naselje. Tel: 063/86-00-628
- Prodajem manju kuću u Sremskoj Mitrovici (nema placa), struja, voda, kanalizacija, cena 10.000 evra. Tel: 022/473-872, 063/78-43-922
- Prodajem kuću u Vašici sa pomoćnim prostorijama. Tel: 022/731-524
- Prodajem vikendicu i plac 34 ara u Ležimiru. Tel: 065/68-99-449
- Prodajem kuću u Nočaju na 20 ari placa i veću količinu balirane kukuruzovine (šarovine). Tel: 064/42-25-692
- Kupujem njivu površine do 1 hektar. Tel: 064/12-50-853
- Prodajem 1,5 jutara šume u ataru sela Ilinci. Tel: 021/443-493
- Prodajem kuću na placu od 13 ari sa baštom, bunarom i pomoćnim zgradama i 2,5 jutra zemlje u Novom Slankamenu. Cena po dogovoru. Tel: 060/5922-644
- Prodajem kuću od 200 m2 na 6 ari placa u elitnom naselju Sremska Mitrovica. Tel: 064/4615-799
- Prodajem kuću u Šašincima. ul. V. Karadžića 34. Tel: 062/446-515
- Izdajem jednosoban nameštenu stan sa grejanjem, naselje Orao, Sr. Mitrovica. Tel: 064/365-9267
- Menjam kuću u Velikim Radincima za stan ili kuću u Novom Sadu. Tel: 022/660-146
- Prodajem kuću na placu od 34 ara sa baštom u Martincima, Železnička 74. Tel: 063/888-10-23
- Izdajem ili prodajem nameštenu kuću u Lačarku ulica 1. Novembar 407 ili menjam za stan. Tel: 064/4260-088
- Prodajem kuću u Beočinu naselje Šljivik. Tel: 021/454-357 063/108-19-06
- Prodajem kuću u Beški na 7 ari placa, vlasnik. Tel: 064/287-18-98
- Prodajem dve kuće na jednom placu, Stari šor 6, cena 128.000 evra. Tel: 022/628-479
- Kupujem manju kuću u fruškogorskom selu. Tel: 022/625-414
- Prodajem kuću u Badovincima na 10 ari placa i 30 ari šume. Tel: 064/423-932-55
Prodajem salaš. Tel: 022/613-977
- Prodajem 3,5 jutra zemlje u Ilincima potes Marinci. Tel: 021/527-329
- Prodajem stan 43 m² u naselju Kablar Novi Banovci. Tel: 064/1107454
- Prodajem kuću u centru Čalme sa pratećim objektima i velikom baštom. Tel: 064/4615-799
- Prodajem 0,5 jutara zemlje kod Agrounije (kudeljara). Tel: 022/551-518

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOVI, LOKALI

- Prodajem plac 20 ari u Staroj Pazovi, povoljno. Tel: 022/315-760, 064/25-63-689
- Povoljno prodajem stan u Šidu na istoku. 4. Sprat 67 m². Tel: 064/56-81-294

- Prodajem kuću u Šašincima, ulica Vuka Karadžića 34, sa pomoćnim objektima i nameštajem. Odmah useljiva, cena po dogovoru. Tel: 062/446-515
- Prodajem vikendicu u Indiji, 35 kvadrata na 8.5 ari ogradenog placa. Tel: 064/1738-991
- Prodajem kuću u Bešenovu, cena po dogovoru. Tel: 069/8650-844
- Prodajem 2 jutra zemlje u arendu u Vašici blizu sela. Tel: 061/6193-552
- Prodajem kuću sa lokalom u centru vašice. Cena po dogovoru. Tel: 022/711-952
- Prodajem kuću na placu od 34 ara sa baštom u Martincima, Železnička 74. Tel: 063/888-10-23
- Prodajem kuću u Beočinu naselje Šljivik. Tel: 021/454-357 063/108-19-06
- Prodajem dva jutra zemlje u Lačarku potez Livade. Cena 15000 evra. Tel: 064/135-96-06

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

- Prodajem seme deteline Osiječka 66, selektovano. Cena 350 din/kg. Tel: 022 657 078
- prodajem baliranu detelinu, može zamena za prasice ili kukuruz. Tel: 069/224-19-55
- Prodajem kukuruz i rakiju šljivovicu. Tel: 060/711-27-40
- Prodajem 60 bala deteline, metalnu vagu koja meri do 200 kg, mešalicu za beton Lifamovu. Tel: 064/24-94-505
- Prodajem baliranu detelinu 200 bala i 200 bala kukuruzovine. Bačinci. Tel: 022/742-878, 064/45-26-004
- Prodajem kukuruz. Tel: 060/711-27-40
- Prodajem lipov i bagremov med, veću količinu. Tel: 022/718-292, 064/652-24-53
- Prodajem 700 bala sena. Tel: 015/440-007
- Prodajem 500 bala deteline. Tel: 022/682-027, 061/1506-084

Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra.
Mob: 063/592-235

- Kupujem pšenicu. Plaćanje odmah. Tel: 060/7001-092
- Prodajem veću količinu sena. Tel: 064/2195- 652
- Prodajem baliranu detelinu. Tel: 060/6676-626
- Prodajem rakiju, šljiva prepečena. Tel: 063/344-836
- Prodajem baliranu detelinu, cena 30 dinara za kilogram. Tel: 064/2071-138
- Prodajem veću količinu deteline i sena. Tel: 063/569-417.
- Prodajem 100 bala deteline, Berkasovo. Tel: 022/ 718-174
- Prodajem Kornovu kukuruznu prekrupu. Tel: 063/567-420
- Prodajem veću količinu deteline i sena. Tel: 063/569-417
- Prodajem Kornovu kukuruznu prekrupu. Tel: 063/567-420
- Prodajem 200 bala deteline. Tel: 066/40-36-56
- Prodajem preparat za prehranu biljaka Mineral-forte. Tel: 064/94-28-230
- Prodajem kotobanju, 25 m i novu rumsku ciglu, 20.000 komada. Tel: 062/44-65-15
- Prodajem kornovu prekrupu. Tel: 063/567-420
- Prodajem ren u korenu, cena je 150/ kg din na veliko. Tel: 015/292-514
- Tražim posao kao traktorista ili radnik na nekoj farmi u blizini Rume. Tel: 062/ 40-55-39
- Prodajem kukuruza ekstra kvaliteta. Tel: 022/660-171

USLUGE, POSLOVI

- Freziram bašte u Mitrovici i okolini. Tel: 022/631-495
- Industrija mesa Zmajevac iz Iriga potrebni automehaničari sa iskustvom. Tel: 022/462-433, 064/891-38-11

SREMSKA POLJOPRIVREDA

- **Vaš poljoprivredni savetnik**
- **Novine koje Vas uvode u savremeni agrobiznis**

MARKETING
Tel/fax: 022/610-496

Mob: 064/1629-737

E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

• Usluga zavarivanja. Tel: 066/942-1117

• Tražim ženu za pomoć u kući stan, hrana i plata po dogovoru. Tel: 061/2892-945

• Vršim negu starih, bolesnih i osobe sa posebnim potrebama. Tel: 064/133-19-35

• Potreban električar za servis i montažu. Tel: 060/6070-106

• Tražim posao: čuvanje dece, pomoć u kući i starima za stan, hranu i platu. Tel: 064/4723-813

• Pouzdan čovek održavao bi vikendice na Fruškoj gori. Tel: 064/514-7251

• Diplomirani ekonomista daje časove matematike. Tel: 064/264-76-91

• Ozbiljna žena negovala bi nepokretne starije osobe i čuvala decu. Tel: 064/050-16-36

• Dajem časove engleskog i nemačkog jezika za sve uzraste. Tel: 064/3144-666

• Ženskoj osobi hitno potreban bilo koji posao. Tel: 061/173-94-52

DOMAĆE ŽIVOTINJE

• Prodajem žensko tele, simentalke rase, starosti dva meseca. Broj telefona 022/682-130, 064/351-82-39

• Prodajem bravca težine 110 kg. Erdevik. Tel: 022/753-089

• Prodajem prasice 20 komada. Tel: 022/682-146, 064/34-25-810

• Prodajem bravca težine oko 150-160 kg. Tel: 022/660-146

• Prodajem sjajnjene ovce i magaricu. Može i zamena za IMT 357. Tel: 064/21-88-266

• Prodajem junicu, baliranu detelinu i motokultivator sa frezom. Tel: 062/97-39-674

• Kupujem telad simentalke rase. Tel: 061/29-18-944

• Prodaju se tri čistokrvna konja, jednogodac, dvogodac i trogodac (od jedne, dve i tri godine starosti). Zvati posle 19 časova na telefon: 015/448-035 ili se javiti na adresu u Ulicu Radivoja Dimitrijevića br. 14 Glušci (opština Bogarić).

• Prodajem 25 komada prasica od 16-17 kg i ovna Virtemberga dvogodca. Tel: 064/412-7-705

• Prodajem junicu, baliranu detelinu, motokultivator frezu i motor apn. Tel: 062/9739-674

• Prodajem zensko tele, starosti dva meseca, simentalke rase. Tel: 022/682-130, 064/351-82-39

• Prodajem 2 bravca 180 kg, traktor IMT 5136 i soju. Tel: 022/710-973

• Kupujem jagnjad. Tel: 061/2918-944

• Kupujem muznu kravu. Tel: 064/5384-164

• Prodajem bravca od 120 kg. Tel: 711-896

• Prodajem bravca oko 140 kg. Tel: 660-146

• Prodajem junicu, baliranu detelinu, motor APN 6 i motokultivator frezu. Prodajem 3 ovce i 5 jaganjaca. Tel: 064/2494-505

• Prodajem jare za klanje. Tel: 022/631-462

• Prodajem jaganjce od 35 kg. Tel: 022/631-495

• Prodajem 6 komada prasica od 18 do 20 kg. Tel: 022/743-878, 064/3213-043

• Prodajem 5 mangulica od 100 do 120 kg. Tel: 022/2680-055

• Prodajem sjajnjene ovce i magaricu. Može i zamena za IMT 357. Tel: 064/2188-266

• Kupujem debele krmače. Tel: 022/433-211, 063/551-266

• Prodajem tri bravca od 120 do 150 kg. Tel: 022/711-896

• Prodajem suprasnu nazimicu i krmaču za klanje. Tel: 022/743-744

ZALIVNI SISTEMI

• Prodajem pumpu za navodnjavanje Tomos. Mandelos. Tel: 022/681-664, 064/3311-638

• Kupujem okiten crevo fi 50, 100m. Tel: 061/1148-153

• Prodajem zalivni sistem za navodnjavanje kompletan, plug obrtač dvobrazni Cron i plug dvobrazni leskovački, krunjač sip na kardan. Tel: 064/4944-907

• Prodajem 10 aluminijumskih cevi za navodnjavanje sa rasprskivačima. Tel: 022/688-133

• Prodajem 30 cevi za navodnjavanje, aluminijumske, slovenačke proizvodnje. Tel: 022/465-808

• Prodajem pumpu Morava za zalivanje, ima 2 usisna i 2 potisna creva. Veliki Radinci. Tel: 022/660-016

• Prodajem cevi za navodnjavanje fi 50, 9 komada sa prskalicama i 3 para krajeva cevi fi 70. Tel: 060/5840-183

• Prodajem pumpu Tomos za navodnjavanje i cevi za sistem kap po kap. Tel: 022/715-095

• Prodajem 4 plastenika dužine 40 m i visine 8 m sa najlonom. Tel: 062/405-539

• Prodajem aluminijumske cevi za navodnjavanje, fi 70, 60 komada sa prskalicama i 9 komada fi 50 sa prskalicama. Tel: 064/4113-590

• Prodajem tifon Fores prečnika 90 mm, 420 cm, 2003. godište, pumpa Bauer. Tel: 022/445-375, 063/1188-219

• Prodajem Honda MIO 10, pumpu kapaciteta 1100 l/min, benzinska. Cena 400 evra. Tel: 022/312-740, 063/71-66-245

• Prodajem cevi za navodnjavanje prečnika 70 i 90, kompletan sistem. Radinci. Tel: 022/660-249

PLASTENICI, STAKLENICI

• Staklenik 1100 m² u radu. Tel: 063/535-179

• Kupujem rasadnik 8 x 50 m sa duplom konstrukcijom. Tel: 022/453-028

• Plastenici alu konstrukcija 28x4,5 m. Tel: 063/85-11-323

• Prodajem platenik 12 x 4 m, 300 evra. Tel: 013/839-300

PČELARSTVO

• Prodajem med bagremov, lipov, polen i društva sa 10 ramova. Tel: 022/718-292 064/6522-453

• Prodajem med lipa i bagrem. Tel: 022/716-516, 064/6522-453

• Prodajem med Lipov i bagremov na veliko. Tel: 066/005-655

• Prodajem šumski med 350 din/kg. Tel: 022/712-355

• Prodajem 10 košnica sa pčelama. Tel: 022/2710-130, 063/8574-180

• Prodajem 30 košnica sa pčelama. Tel: 064/33-11-629

• Prodajem 30 društava pčela. Tel: 022/630-843, 064/66-11-629

• Prodajem 30 košnica sa pčelama. Tel: 022/325-110, 063/81-61-031

• Prodajem pčele sa košnicama. Tel: 022/714-575

• Prodajem LR košnice nove sa pčelama ili menjam za razno. Tel: 063/574-211

KUĆNI LJUBIMCI

• Prodajem štence Labradora. Tel: 060/010-19-71

• Prodajem kućice rotvajlere stare mesec dana (60 evra). Tel: 060/7352-070

• Sibirski haski, ekstra štenad. Tel: 065/6573-857

• Hitno poklanjam ženku šarplaninca sa papirima, zbog odlaska u inostranstvo. Tel: 031/154-001

• Pekinezeri stari preko dva meseca. Tel: 064/2159-053

• Lesi muško štene odnegovano staro osam meseci. Tel: 063/234-219

• Prodajem kućice pekinezera, patuljaste pinčeve, nemačke kratkodlake ptičare, lovne terijere, vakcinisani i revakcinisani. Dublje. Tel: 062/188-00-24

• Prodajem štence kratkodlakog ptičara. Tel: 022/716-200

MOTORNA VOZILA

• Prodajem Tojotu korolu, registrovan, 1991. godište, u dobrom stanju, povoljno. Tel: 062/220-510

• Prodajem Yugo 55, 1989. godište, registrovan do oktobra 2013, plin atestiran, stanje odlično. Cena 600 E. Šid. Tel: 063/76-59-856

• Prodajem Opel kadet 1.3, povoljno. Tel: 061/67-47-076

• Prodajem Fiat punto 2005. godište, benzin/gas, troje vrata, cena 2.000 E. Ruma Tel: 063/890-11-93

• Prodajem folkswagen bubu 1975. god. u dobrom stanju. Tel: 061/2049-633

• Prodajem kamion TAM-10-110 fabrički produžen, registrovan, u odličnom stanju. Tel: 061/2049-633

• Prodajem BMW 325, 1986. godište. Registrovan do kraja marta 2013. Cena povoljna i po dogovoru. Tel: 022/670-332

• Prodajem Pežo 206 HDI, 2,0 godina proizvodnje 2002, u besprekornom stanju. Tel: 063/852-60-21

• Prodajem Golfa 4 karavan, godina proizvodnje 2005, ocarinjen. Tel: 061/1733789

• Prodajem Alfa Romeo 153, godina proizvodnje 2002, registrovan do avgusta. Tel: 061/17-33-789

• Prodajem Fiat Tipo 1.6 GT registrovan do avgusta 2013. u odličnom stanju. Tel: 063/551-634

Prodajem Opel Kadet, kocka 1,2, godište '83., benzin-plin, povoljno. **Tel: 064/14-69-263**

RAZNO

• Prodajem kopletnu opremu za klanje, viseći kantar (meri 250 kg) i šivaču mašinu Bagat. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

• Prodajem cisternu Creinu, dvobrazni plug i špartač. Sve u odličnom stanju. Tel: 064/3298-102

• Prodajem fabričku auto prikolicu Tel: 064/3185-923

• Prodajem prskalicu Morava 100 litara sa crevom od 30 metara, kao nova. Cena 150 evra. Tel: 060/6308-030

• Prodajem prikolicu 4 tone jednoosovinka fak Loznica nekorištena. Tel: 064/5536-066

• Kupujem sečku sa 3 noža na elektromotor. Tel: 022/506-689

• Dajem pozajmice ozbiljnim poljoprivrednicima. Tel: 064/3697-915

• Prodajem mlin trofazni za klip i zrno. Tel: 069/0040-198

• Prodajem kombinovanu lovačku pušku, kao nova. Tel: 062/339-821

• Prodajem čokove ili menjam za detelinu. Tel: 066/403-677

• Pouzdan čovek održavao bi vikendice na Fruškoj gori. Tel: 064/514-7251

• Prodajem fazane, može kompenzacija za žito ili svinje. Tel: 063/875-0875

• Prodajem razboj za tkanje. Tel: 022/612-045

• Prodajem đubrivo od koka nosilja, cena po dogovoru. Tel: 069/294-94-80

• Prodajem trofazni el. motor snage 5 kw. Tel: 062/8776-497

• Prodajem kazan za rakiju od 150 litara. Tel: 064/1734-144

• Prodajem mlin na kamen za palentu i integralno. Tel: 063/8701-913

• Prodajem mašinu za pletenje žice ili menjam za drva ili auto do 500 evra. Tel: 670-940

• Prodajem čekićar, pumpu Bauer, prikolicu 5 tona, auto prikolicu i roto drljaču Lejli. Tel: 063/888-13-31

• Prodajem prekrupač, krunjač i komplet priobor za klanje. Tel: 022/627-602

• Prodajem aparat za varenje, bušilicu i gorionik za peč CG. Tel: 022/630-544 i 064/20-155-21

• Prodajem furunu za topljenje masti Tel: 063/587-782

• Prodajem kazan za rakiju od 160 litara. Tel: 064/1734-144

LIČNI OGLASI

• Tražim penzionera stambeno obezbeđenog do 65 godina za brak. Tel: 065/2004-958

• Tražim dobru skromnu i slobodnu damu do 50 godina. Tel: 063/8703-014 Slobodan ozbiljan muškarac upoznao bi slobodnu ženu mitrovčanku do 60 god. Tel: 063/8817-329

• Razveden (25) iz Šida traži ženu sa detetom za brak. Tel: 065/4588-419

• Penzioner (57), stambeno obezbeđen traži ženu od 45 do 55 god radi druženja i braka. Tel: 062/630-881

• Muškarac (50) želi upoznati ženu istih godina bez obaveza. Tel: 065/6653-301

• Razveden, ozbiljan muškarac 55 godina iz Šida zeli upoznati skromnu slobodnu ženu sa područja Šida. Tel: 063/1048-111

• Penzioner 63 godine upoznao bi žensku osobu radi druženja, moguć brak. Tel: 064/576-67-89

• Ozbiljna žena penzionerka 70-ih godina traži situiranog penzionera od 70-75 godina radi braka. Tel: 022/671-135

• Razveden muškarac, 40 godina, želeo bi da upozna žensku osobu za vezu. Tel: 061/1848-617

• Tražim slobodnog muškarca od 55-60 godina. Tel: 061/1500-575

SREMSKA POLJOPRIVREDA

Mali oglasi
064/1629-737

SREMSKA POLJOPRIVREDA

Traktor na putu - bezbedan i uočljiv

U organizaciji opštinskog Odeljenja za poljoprivredu, predstavnici Agencije za bezbednost saobraćaja održali su u Staroj Pazovi tribinu za poljoprivrednike na temu „Traktor na putu bezbedan i uočljiv“.

– Agencija za bezbednost saobraćaja Republike Srbije bavi se prevencijom saobraćajnih nezgoda i njihovih posledica i to, prvenstveno edukacijom – kazala je PR menadžer Agencije za bezbednost saobraćaja Željka Zebić i podsetila da je prva kampanja koja je od strane Agencije pokrenuta bila namenjena vozačima traktora. Ona je naglasila da opština Stara Pazova, što se tiče vozača traktora i poljoprivrednih mašina nije u kategoriji rizika prema mapama javnog rizika, ali svakako da vozači traktora i ostalih poljoprivrednih mašina i dalje treba da vode računa da se tendencija rizika sve više smanjuje.

Pomoćnik direktora Agencije Branimir Miletić, govorio je o rizicima, greškama i preventivnim merama koje bi trebalo preduzeti da se nezgode na putu i njivama koje izazivaju traktori i druge poljoprivredne mašine ne dešavaju.

– Vojvodina generalno, a i uopšte teritorija Srema u pogledu stradanja u nezgodama s traktorima nije tako problematična, ali treba i dalje voditi računa u ponašanju u saobraćaju. Traktorima se do sada nije posvećivala pažnja. Jedini dodir s bezbednošću u saobraćaju traktoristi su imali kad ih na putu zaustavi

Statistika

U periodu od 2006. do 2011. godine vozači traktora učestvovali su u 3.136 nezgoda u kojima su 362 osobe poginule a povređeno više od 2.500 lica.

saobraćajna policija. Nije se posebno vodila obuka za vožnju traktorima – kazao je Miletić i dodao da statistika u poslednje vreme pokazuje da 70 odsto ljudi u saobraćajnim nezgodama strada krivicom vozača traktora i to su najčešće, sami vozači traktora. Najčešće nezgode se dešavaju usled alkohola, sletanja traktora s puta, kao i neprilagođene brzine, prljavih guma i nepoštovanja saobraćajnih propisa.

Prof.dr Mićo Oljača s Poljoprivrednog fakulteta Univerziteta u Beogradu dao je presek stanja srpskog poljoprivrednog gazdinstva analizirajući najčešće uzroke koji dovode do nezgoda gde su izazivači

Prisutni poljoprivrednici na tribini

traktori, bilo da su na njivi ili u transportu. Traktor, po njemu, najčešće izaziva nesreće zbog nestručnog rukovanja, neadekvatne tehnike korišćenja ove mašine, nestručnog održavanja (razne popravke i intervencije na sklopovima traktora), velike nepažnje u toku rada i upotrebe alkohola u toku rada. Nezgode se, dakle, najčešće dešavaju jer su u većini slučajeva traktori neispravni, bez sigurnosne kabine i neregistrovani i Srbiju nezgode s traktorima koštaju preko dva odsto nacionalnog dohotka, podsetio je profesor Oljača.

– Treba obavezno povećati stepen edukacije i tržničke obučenosti rukovaoca mašinama i traktorima, ugraditi puzdane sigurnosne mahanizme, strogo i dosledno poštovati tehničke propise rada mašine i strogo poštovati zakonske saobraćajne propise kada se traktori i poljoprivredne mašine kreću u javnom

Predavanje profesora Oljače

saobraćaju. Obavezna je dnevna i periodična kontrola mašine da se vidi šta se dešava s sistemom za zaustavljanje i sistemom za vuču priključnih mašina. Takođe, obavezna je i upotreba balans tegova koji rešavaju stabilnost traktora, kao i upotreba kabine ili zaštitnog rama, a kod savremenih traktora treba proveriti funkciju instrumenata koji nas obaveštavaju o opasnom nagibu i automatski isključuju rad traktora jer će se, u protivnom, niz nagib prevrnuti – objasnio je profesor Oljača i podsetio da se sve intervencije na traktorima i priključnim mašinama obavljaju samo onda kad su traktor i pokretni delovi zaustavljeni

do potpunog mirovanja. Traktor kao spora mašina mora biti propisno obeležen, a da ne bi došlo do prevrtanja traktora, što se često dešava, neophodno je pažljivo kretanje iz mesta, kao i ne menjanje brzine uz i niz nagib. Priključno vratilo je najopasnije na traktoru i prilikom priključivanja radnih mašina, traktor mora biti potpuno zaustavljen. Traktor s prikolicom, kao i tovar na njoj moraju, takođe biti propisno obeleženi i mogu se kretati po određenim kategorijama puteva koje je predvideo Zakon o bezbednosti saobraćaja, rekao je na kraju prof. dr Mićo Oljača.

G. M.

Brzo rastemo. Rastimo zajedno!

KWS – Proizvođač semenskog kukuruza sa najbržim rastom

Sve više proizvođača kukuruza oslanja se na KWS kukuruz. Danas se širom Evrope dva miliona i pet stotina hiljada hektara kukuruza seje KWS hibridima. Ključ uspeha: jedan od najvećih programa proizvodnje semena lokalno prilagođenog hibrida kukuruza.

Na ovaj način obezbeđujemo najviši rast u svim regionima.

Kada ćete početi da rastete sa nama?

KWS Seme Yu d.o.o.
Milutina Milankovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd, Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80, www.kws.rs

Sejemo budućnost
od 1856

